

॥ जातिमालावाक्यार्थः ॥

ಜಾತಿಮಾಲಾ

೧ ತಿ ಪಾಂಡುರಃ॥ ... ಧೂಮತ್ವಂ ರಜಾತಿಃ ಮಾಂಗಾಭಾವಾತ್ ತ್ರವ್ಯಂ ತ್ರತಿ ಪೃಥ
ವ್ಯಾಪ್ಯಶಂ ಭೇಕತಾವಚ್ಛೇದಕತಯಾ ತನ್ಯಜಾತಿತ್ವಾಪಕ್ಷೇಃ ... ಬಬಹಿಃ ಶಿಂಶ್ರ
ತಿ ವಿಶೇಷಗುಣವತ್ವಂ ಸ್ಪರ್ಶ ಶಬ್ದಾನ್ಯತರತ್ವಂ ವಾ ತತ್ ಅಗುಣಾಂತರ
ಸ್ಯತಯಾ ತತ್ರ ಧೂಮತ್ವ ವ್ಯವಹಾರಾ ... ತ್ಪತ್ತೇರಿತಿ ಚೇತ್ ಸ್ಪರ್ಶವತ್ವೋ
ಸ್ವ ವಿಶ್ವತಯಾ ತವಸು ... ಧೂಮತ್ವಂ ಪೃಥಿವ್ಯಾವೃತ್ತಿ ಜೀಯ ವೃತ್ತಿ ಜಾತಿರೇವ
ಕಾರಣಂ ಚ ಸ್ಪೃಶ್ಯತಾವಚ್ಛೇದಕತ್ವೇ ತತ್ಪಕ್ಷೇಃ ತ್ರಸ್ಯವತಿ ತ್ರ ವ್ಯಾಂತ ಕೀಂಗವವತ್ವಾನಮಪಾ.
ಯಾಸಂಬಂಧೇನ ತ್ರಸ್ಯಸ್ಯ ಪ್ರತಿಬಂಧಕತಾವಚ್ಛೇದಕತಯಾ ತ್ರಪ್ಯಭಾವ ಕಾ ಸ್ಪೃತಾವಚ್ಛೇದ
ಕ್ಷಮವತಮ ಭಾಯಕಂ ಸ್ಪೃತಾವಚ್ಛೇದಕಂ ಅಸಂಹಾಗುರುಪಾವ್ಯವೃತ್ತಿಕ್ಷೇಣಾ ಕಾ ಸ್ಪ... ತ್ವಸಂ ...
ವಿಶೇಷಣಾತ್ರ ಸ್ಪತ್ವ ಮಾ ಕಾಯವಿಶೇಷಗುಣಾಭಾವಾದಿತಿ ವಾ...ಂ ಧೂಮತ್ವಸ್ಯ ಕಾರ್ಯಂ ತಮಸೋ ವ್ಯಾಃ
ಚೆಯ ಕಾರ್ಯತಾವಚ್ಛೇದಕತ್ವಾತ್ ಅಲ್ಪತರಶರೀಯತಾಂ ... ಕಂ ಸಾಂ ಕಾರ್ಯೇ ... ಗುರುಭೂತಕ್ಷೇಣಾ

ಜಾತಿಸಾಂಕರ್ಯಾ

೨

ಪೃಮೂರ್ತತ್ವಂ ಜಾತಿರಿತಿ ಮೂರ್ತತ್ವೇ ಕ್ರಿಯಾತ್ವೇ ಕಾರ್ಯಕಾರಣಭಾವಾತ್ ಅತ ಏವ ಮೂರ್ತತ್ವಂ ಕ್ರಿಯಾಸಮವಾಯಿಕಾರಣತಾವಚ್ಛೇ

ಬಹುತರಸಾಧಾರಣಧರ್ಮಾಂತರಾಕಾರಣತ್ವಕಲ್ಪನಾಗೌರವಾದವಚ್ಛೇದಕತಾಕಾರ್ಯಸಾಧಾರಣ್ಯೇ ಕ್ಲೃಪ್ತಿಗೌರವಕ್ಲೃಪ್ತಿಗೌರವಾತ್॥
ಧರ್ಮಾಂತರಾಕಾರ್ಯತ್ವಮವಚ್ಛೇದಕಂ ಬಹುತರಾಕಾರ್ಯಸಾಧಾರಣಧರ್ಮಾಂತರಾಕಾರ್ಯತ್ವಸ್ಯಾವ್ಯವಚ್ಛೇದಕತ್ವಾಯುಕ್ತೇ ಸಾಂಕರ್ಯ್ಯಾದಿತ್ಯತ್ರ ವಿಷಯಃ॥
ಇತಿ ಭೂತತ್ವಮೂರ್ತತ್ವಜಾತಾ ಕಿಂ ಮಾಂಗಂ ವರವಾದಿಮತ್ವಾದಿ ಭೂತಾನಾಂ ಬಹುಪರಿಮಾಣತ್ವೇ ತತ್ವೈಪಮೂರ್ತತ್ವವ
ತೆರಿಲಂ ವವತ್ತಿ ರಿತಿ ನೇತ್ರೇ ಶ್ವತ್ವೇ ವಮೂರ್ತತ್ವಂ ಜಾತಿರಿತಿ ಮಿಶ್ರಾಃ ಕಿಂಚಿತ್ ಕರ್ತ್ತಸಮವಾಯಿಕಾರಣತಾವಚ್ಛೇದಕತಯಾ ಸಿದ್ಧಂ ಜಾ
ತಿವಿಶೇಷಸ್ತ್ವಿತಿ ವೇದ್ಯಂ ಸಂಗೋಪಾದ್ಯಾಯಾಃ ಅಥ ಕಾರ್ಯಕಾರ್ಯಕಾರಣಭಾವೇ ಮಾನಾಭಾವಃ ಸಾಮಾನ್ಯತೋ ದ್ರವ್ಯತ್ವೇನ ಕಾರ್ಯತ್ವೇ
ವಿಶಿಷ್ಟತದ್ವ್ಯಕ್ತಿ ಸಮವೇತಸತಂ ಪ್ರತಿ ತತ್ತದ್ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವೇ ಸಮವಾಯಿಕಾರಣಂ ಕಾರಣತಾವಚ್ಛೇದಕೋದಿ ತಾರ್ಕಿಕಾಃ ಕಲ್ಪಾನಸ
ವಾಯಿಕಾರಣಂ ಸ್ವಭಾವಾದೇವ ಕಲ್ಪ್ಯಂ ತಾವದಿತಿ ಸಂಭವಾತ್ ಗುಣಶಬ್ದಾ ಧಾರಣಪದತ್ವಾಚ್ಛಬ್ದಾಸಮವಾಯಿಕಾರಣಸ್ಯಾಕಾಶ
ವಿಭೂತಸ್ಯಾ ಕಾಶತ್ವಸ್ಯಕತ್ವಮಿತಿ ಪಾರಿತೋಷಿಕಂ ಪ್ರತಿ ಸಾಮಾನ್ಯ ತ ಅಭಿಘಾತತ್ವೇನ ಸಮವಾಯಿಕಾರಣತ್ವಂ ವರ್ತ್ತತಾಂ
ತು ಶಾಂಶಾಂಧ್ವಭಿಘಾತೇ ಕಕ್ಷ್ಯಾ ಉತ್ಪತ್ತೇಃ ಅವಿತುಕ್ತ ಜಾತ್ಯೇ ತಪ್ಪೈಜಾತಿ ಶಬ್ದಜನಕತಾವಚ್ಛೇದಕಾಭಿಘಾತೇ ಕ್ಷತ್ವೈಜಾತ್ಯವಿರುದ್ಧ
ಸಂತೋಗಸಾಂಕರ್ಯಂ ಅತ್ರುಟಿ ಶಬ್ದ ಕರ್ಣಾಭಿಘಾತಾಂತರಂ ಕಲ್ಪ್ಯಾವಲಕ್ಷಿಃ ತತ್ರ ಏಕತ್ವೈವ ಕರ್ತ್ತ್ರೋದಯಾಗಪದಭಿಘಾತತ್ವಾಯಾ ಘ್ಯ

ಪಗಮಾಂತ್ವ ಶ: ಶ[illegible]ಜ್ಞ ಜನಕೋಽಪ ರಕ್ತ ಕತ್ವ ಜನಕ ಶ[illegible] ಜ್ಞ ಜನಕ ತಾ. ವಚ್ಛೇದಕ ಜಾತಿ ವ್ಯಾಪ್ಯ ಮವಾಂತ್ವ ಜನಕ ತಾ ವಚ್ಛೇದಕ ತ್ವೈ ಜಾತ್ಯ ಕತ್ವ ಜನಕ
ೇ ಖಲಾಂ ಭಿಮತ ಏ ವಶ ವಿಷ್ಟಾ ವ ದಾಂಯ ಶ: ಶ [illegible] ವಿ ವರಾ ವಚ್ಛಿ ನ್ನ ತಾಬ ಷ್ಟ ಶ ಜ್ಞ ವಿಶಿಷ್ಟಾ ವಲಭ್ಯತೇ ನಿಮಿತ್ತ ವವೇ ಸಂಯೋಗಸ್ಯ ಫಲ ಬಲ ಕಲ್ಪ್ಯ
ತಯಾಂ ತದಭಾ ವಾಂ ದಾವ್ಯ ಸಧ್ಯ ಶ [illegible] ವಿಷ್ಟಾಂ ತ್ವ ತಿ: [illegible] ದಾಂ ಬಾಂ ಭಿ ಮತ ತ್ವೇ ಕ್ಷಿ ತೈ ಜಾ ತ್ಯ ನ್ಯ ಫಲ ಬಲ ಕಲ್ಪ್ಯತ ಯೋಂ ಅಕಾಂ ಶ ವಿ ಜಾತಿ ಯವ್ಯಾಭಿ ಮತ
ತಾ ಭಾ ವಾಂ ಡ ವ ಕ ಲ್ಪಾ ಗ ತ್ವ ತೇ: [illegible] ತಿ ಜಾ ತ್ಯೈ ಗಾ ಭಿ ಮತ ತ್ವ ಕ ಜ್ಞ ಜನಕ ತ್ವ ಬ ಯತ್ರ ಪ ಧ್ಯ ತಾ ಕಾ ಕು ಶಾ ರಾಂ ಭಿ ಮತ ತ್ವೇ ಕು ಶಾ ಶಾ ದಿ ವಿ ಗ
ಪ ಕ ತ ತ್ರಿ ಯಾಂ ತತ್ರ ಪ ಧ್ಯ ತಾ ದಾಂ ಪ ಬ ತ್ರಿ ಯಾಂ ಪ ತಿ ದು [illegible] ರಾವ್ಯ ರಾ ಕು ಶಾ ರಾಂ ದಿ ವಿ ಪ ರಿ ತ ತ್ರಿ ಯಾಂ ಗು ರೋಂ ಧೇ ತದಾ ಭಿ ಮತ ತ್ವ ಜಾ ತ್ಯ
ವ್ಯ ವ ಶ್ಯ ಕ ತಾ ದಿ ತಿ ವಾ [illegible] ತತ್ರ ಕು ಶಾ ರಾಂ ದಿ [illegible] ಪ ಪ ಗಾಂ ದಿ ಸಂ ಯೋಂ ಗ ಏ ವ ತ್ವೈ ಜಾ ತ್ಯ ಕಲ್ಪ ಗಾಂ ದಿ ತಿ [illegible] ಕ ಲ್ಪ ಪ್ಯ ಕಾ ಧ್ಯ ಮಾಂ ತ್ರ ವೃ ತ್ತಿ
ಜಾ ತಿ ತಯಾಂ ಕಾ ಧ್ಯ ತಾ ವಚ್ಛೇದಕ ತಾ ವ ಶ್ಯ ಕ ತ್ವೇ ತಾ ಧ್ಯ ಶ ಕಾ ಧ್ಯ ಕಾ ರ [illegible] ಭಾ ವ ಶ್ಯ ಅ ವ ಶ್ಯ ಕ ತಾ ವ್ಯ [illegible] ಕಾ ಧ್ಯ ಮಾಂ ತ್ರ ವೃ ತ್ತಿ ಜಾ ತೇ: ಕಾ ರ್ಯ
ತಾ ವಚ್ಛೇದಕ ತ್ವೇ ಯ ಪ ಸ್ಯ ಸ ಲ ನ್ಯಾ ಯ ಹಿಂ ಮಾಂ ಸಾಂ [illegible] ತ [illegible] ತ್ವೇ ಅ ಪ ಸ್ತಾ ತು ವ ಶ ತ್ವ ತಾ ವ್ಯ [illegible] ಕ ತ್ವ ಶೇ ಯ ಮಾ
ಸ ಬೋಂ ಧಾ ತ್ವ ಪ ವಾಂ ಯ ಸಂ ಬಂ ಧೇ ಅ ಭಿ ಮತ ತ್ವೇ ತಾ ದಾಂ ತ್ವ ಸಂ ಬಂ ಧೇ [illegible] ವೃ ತ್ತಿ ತ್ವೇ ವ ಪಾ ತ ದ ವ ಚ್ಛಿ ನ್ನಂ ಪ್ರ ತಿ ಕಾ ರ ಣಂ ತ್ವ ಮ ಸ್ತು ತಿ ಮ

జాతిమాత్ర

౨

సంధర్భః

తదితర జాత్యానవృత్తి వశకత్వాత్పత్తి పూర్వమంతతోంఽవరత వదిష్టం దమం గాగం తవవగా తుంతాఽత్యభిమంత స్వైవను వవత్వాద
తిప్రసంగస్యోక్తత్రము స్యైవ। కాసాంధితి వాచ్యం అభిమా తత్వ్య కారణత్వైసం దకత్వమందాయువి। గను గావిర మంత్రసంగా
ల్లసంధిగత్వ భిహం రకత్వస్యావిశే షాత్। యతాం ఽకవ్య వహర స్వం దసామం కృవాచ్యవృత్తే కప్తి గాప్తి తే కవాంగురు థర్మగాకా
రణత్వస్యవచత తాన్ధార ణాంథర్మ గాం కారణాం త్వక ల్పగాం గుదయవత్ అల్పతర। యతాం జకత్వవ్యవహారాం సాంధారణాంకల్ప
ప్తికఅల్ప స్తికవాం। గురుథర్మ గాం కారణాంత్వసువచ బహుతర తత్వాద్ధారణ స్వభకారణాంత్వకల్పగాంగుదయా స్తతధివ భత్వాబా
ర్యాదికల ప్రాపం గాశికశిత్వాత్ అభిమాంతత్వం ప్రవృత్వంచబహుతరాం జకకసాంధారణం ఏత్రై కస్యామిదమం తత్వాక్షాపత
కారాంతవకగాం తుం తాం భిమం తస తాన్యత్ ఏకస్మిన్నైవాంకాశ్చే అజకకారాంతదం కాత్యభిమంత స్వకత్వా జకకత్వాప్తి కాంతాం
త్వసంబంధేకత్ర కృత్వేర కారణాంత్వమిబితు నవమోస్తియి। తతయాంధి ప్యేరాంబితవిశేషణాంతా విశేషిణాం మూర్తమంత్రస్యైవధి
గుసాధిత్వాత్ తథాంబి। జలిమివద్రవ్యం తాంకృశవిశేషణాం త్వనమువాంయేంభయమజిత స్వాం మాం గాంధికర్తాన్యప్రత్యాకత్వా
కత్వాం వధాంయకమివఅకం తనంసారేన వృత్తివన వృధిశ్వత్వంకన్యవిత్వకత్వాత్పత్తిరితి వాచ్యం ధిత్వరాంబితవిశేషణాంతాంవిశే
షే కృతాంజాత్యేమిపేక్షవగురుతయాంతాం తాంత్వసంబంధేకమూర్తత్వకారణాంత్వస్యైవలఘుత్వాత్ సంబంధమూంత్రస్యైవ

ಗಗನಾದಿಷು ಪ್ರಾಮಾಣಿಕಾನಾಂ ತೇಷಾಂ ಉಪಾದಾಯಕತ್ವವಿಷಯಾಭಾವಾತ್ ತಾದೃಶವಿಶೇಷಣಾನಾಂ ಸಂಬಂಧೇನ ಪ್ರತ್ಯೇಕಕಾರಣತ್ವಂ
ಪೃಥಿವೀತ್ವಜಲತ್ವಾದಿನಾ ವೃತ್ತಿನಿಯಮಾಭಾವೇನ ಅನ್ಯಂ ತಿ ಕಾರ್ಯಕಾರಣಭಾವಪ್ರಸಂಗಾತ್ ಸಮಾನತ್ವೇನ ಕಾರಣತ್ವಾನ್ನತ್ವಾತ್ ಪೃಥಿ
ವೀತ್ವಜಲತ್ವಾದಿಕಸಮಾನಾಯಾ ವಿನಿಗಮನಾವಿರಹಾತ್. ಅನ್ಯೈಸ್ತು ಸಮಾನಾಧಿಕರಣತ್ವಸ್ಯ ಸ್ವಾಶ್ರಯ ಏತೇನ ಕಲ್ಪತ್ವಾಚ್ಚ ಪ್ರತಿಪ್ರತ್ಯೇಕಂ
ಕೇವಲಕಾಲಿಕಸಂಬಂಧೇನ ಕಾರಣತ್ವಮಸ್ತೀತಿ ತೇಷಾಂ ತಾದೃಶ ಇಲಮೇವ ಪ್ರತ್ಯೇಕಂ ಕೇವಲಂ ಕಾಲಿಕಸಂಬಂಧೇನ ತ್ವಾದಾನಾಯಾಂ
ಅನ್ಯಂ ತನ್ಸಂಸಾರಕ ದೃಢಪಾದಸ್ಯಂ ಕನ್ಯಶಿಕ್ಷಾ ಶೃತ್ತಿತ್ವೇನ ಕೇವಲಕಾಲಿಕಸಂಬಂಧೇನ ಕಾರಣತ್ವಸ್ಯಾಭಾವಾಂತವಿರುದ್ಧ
ತ್ವಾತ್ ಕಾಲಿಕಸಂಬಂಧೇನ ಗಗನಾದಿಷು ಪ್ರಾಮಾಣಿಕಾನಾಂ ಕಾರ್ಯಾಣಾಂ ಉಪಾದಾಯಕತ್ವವ್ಯವಹಾರಾಭಾವಾತ್ ಪ್ರತ್ಯೇಕಂ ಕೇವಲಕಾ
ಲಿಕೇನ ಕಾರಣತ್ವಂ ಪೃಥಿವೀತ್ವಜಲತ್ವಾದಿನಾ ವಾಚ್ಯಮಿತಿ ಸಂತತ್ವಂ ಪ್ರಕೃತ್ಯಗುರುತ್ವತ್ವಾದೇಕತ್ವಾದಿನಾ ವೃತ್ತಿನಿಯಮಕಾಭಾ
ವಾತ್ ಸ್ವಾನಸಮಾನತ್ವಂ ಜಾತಿಃ ತದಾವಿಸಮಾನತ್ವಂ ಪ್ರತ್ಯೇಕಂ ಕೇವಲಂ ತತ್ತತ್ಕಾರ್ಯೇಷು ವೃತ್ತಿನಿಯಮಾಭಾವಃ ಕಲ್ಪತ್ವಾ
ದ್ವಾಚ್ಯಂ ಪ್ರತಿಪದಾಯಾ ಸಂಬಂಧೇನ ಲಕ್ಷ್ಯಸ್ಯೈಕತ್ವೇ ಕಾರಣತ್ವಸ್ಯ ಸಮಾನಾಧಿಕರಣತ್ವಸ್ಯ ಇಲದೃಷ್ಟೈಕತ್ವೇ ಪ್ರತಿಯೋಗಿತ್ವ
ಕ್ಷೇತ್ರತ್ವಜನ್ಯತಾವಚ್ಛೇದಕಜಾತಿಸತ್ವವಿಶೇಷಾಂ ಕಾರ್ಯಸಂಭವೇತಿ ವಾಚ್ಯಂ ತದ್ವಿಷಯಂ ಪ್ರತಿ ತತ್ರಾನಧಿಕೃತ್ವ ಪ್ರವೃತ್ತಿತ್ವಸಮವಾಯಿಗತತ್ವ

జాతిమాలా

౮

త ద్విపాద్యాదిభి ర్వక్ష్యమాణం ప్రతి ఏకపాద్యాది వృత్తి [illegible] తాద్వత్ప్రా [illegible] కపాద్య [illegible] తాద్యవ [illegible]
రేవిర పదిపాద్య పదః తదనంతర [illegible] భావ [illegible] వక త్వస్య [illegible] తావన్తి దక పాద్య [illegible] తిక [illegible] పాద్యక [illegible] పాద్య
[illegible] ప్రతిక [illegible] భావత్వేక [illegible] త్వస్య [illegible] పాదవ [illegible] మాత్ర వృత్తి జాతి [illegible] పాద [illegible]
[illegible] మి [illegible] మిత్రి [illegible] మితిత్వ [illegible] పాద్య [illegible] పాద్య [illegible] త్వా [illegible]
[illegible] దక పాద్య పద్య [illegible] భావత్ర [illegible] త్రియాం ప్రతి [illegible] త్వే [illegible]
[illegible] త్వం [illegible] త్ర్యక్రియా [illegible] త్రియాం [illegible] యాం [illegible] భావ [illegible] త్రియాం త [illegible]
జాత్యపాద్య [illegible] త్రియాం [illegible] త్వం [illegible] జాత్య [illegible] వతి: [illegible] తప్ప
[illegible] మాయి [illegible] తే [illegible] త్వ [illegible] తత్రి [illegible] వృత్తి [illegible]
త్వ [illegible] మాయి [illegible] త్వ [illegible] తత్వ [illegible] మాయి [illegible] త్వే [illegible]
[illegible] ద్వభిషూ తేక [illegible] త్వత్తి ప్రసంగ ఇతి [illegible] పాద్య ప్రవృత్తిత్వ [illegible] పాద్యవ [illegible]

నాం వళిదితి అభిధేయత్వాత్ యత్తావత్తస్య చ తదున్య యత్తాపదితి కక్షవాప్యవృత్తిత్వాత్ యదుప్యవస్థయ గావనశిసుప్యక్తత్వాత్
వపసోం దగాంభిధేయం తాంప్రతి స్పర్శస్య సవాపాంయ సంబంధేపి తదతయా గాన్యత్ తయా : సంభవ : పయాంతర్గతాప్రతిరిక్త
జాంతికల్పనాం సుపెద్యత దుఃఖయం ప్రతి స్పర్శ కారణత్వ కల్పనాయాం ఏవలఘుతాపత్ అభిధేయం తస్య వశల్పానవు వాయో
కారణత్వమితి । యమ పసాంనాం భాంవాం దితి వాంభ్యం పక్ష ఖసోం దగాంభిధేయం తాభ్యవగమేశ స్పర్శస్య తత్ర వృత్తిభాం రాంతసోం
దగాంభిధేయతయోం రుభయత్ర స్పర్శస్య కారణతాం కల్పనామపక్ష్య పాంతర్గత్వయాం పాం । యుక్తజాంతాపత్తియాం నపు వాయు
కారణతాం కల్పనాయాం ఏ వగాప్యయ్యతాపత్తస్పర్శజన్యతాం వచ్ఛేదకతయాం సోం దగాంభిధేయత్రాం గ్యయ సాం ధాంరణ్యైక జాం
తి కల్పనే బది । గపు గాంది రహింగాంత్రియాంనపు వాయు కారణతాం వచ్ఛేదకతయాం పయాంతర్గత్వ జాంత్రే ఉక్ర తాంర్యపాంతాపది తాప్య :
దస్య సత్త్రియాం సంయోగ కారణకారణం భాం స్పాంక యుక్తాప్య నపు వాయు కారణం స్వతత్త్వ వృత్తిత్వేస్య నపు దేతతతాప్యాం
స్యంత్ర త్వవహిం చతాప్యవేశ్యక తయాం తప్పత్రేయాం పయాంతర్వత్తశల్పకారణం బాం ధాం దివగగగాం పాంకస్తోం తాప్యదాం సంభవాంతత్తత్ర
స్వాంతర్గ నపు దెతాంతిరిక్త స్యకక్ష గోయాం అప్తికే తాప్యదితి సమాంసః ॥ పయాంతర్గత్వ జాంతి । రాంకరణాం । గాల నతాంయాం : జాంత్రిత్వ
తింపాంగంది ద్యపాంగస్య పగశ్లేత్ర వృత్తి । పిత్త త్వసంభవాంతపుత : నగవత : పర్గఇతాప్యది ప్రతితాం పవిది ద్వేపాం । త్వస్య పస్త్ర

జాతివాదం

౯

కారతయాం నుపపత్తాదృశజాతిస్వత్వఅభావస్య నంక్తాదృశప్రతియోగితావిశిష్టతత్త్వాభావసమవాయసంబంధేన తాదృశప్రకారకత్వస్య
ఉక్తరీతి చేదత్ర మీమాంసకానాం యామ్య కేచిత్ ఆపేక్షితావచ్ఛేదకత్వపక్షే సత్తాజాతిః కించ విద్యమానత్వమేవ సత్త్వం సా
మాన్యం ద్వివిధం పరమపరం చ తత్ర పరం సత్తేతి వైశేషికవిభాగస్య ఇత్యుక్తం తాదృశగాదరణియుక్తత్వాదిత్యాహుః కేచిత్తు ద్రవ్యం సం
ప్రతి ప్రతియోగినోర్ జాతేతాదృశతయైవ సత్తాం జాతిమిచ్ఛన్తి తత్ర ప్రతియోగితా సంబంధేన ద్రవ్యం సంభవతి న తత్ర తాదాత్మ్య
సంబంధేన సాధ్యం కారణతావచ్ఛేదకతాదాత్మ్యస్య తత్త్వే ద్రవ్యం సత్త్వే ప్రతియోగిత్వం సయోః కార్యకారణభావాత్ అత
ప్రాగభావత్వం సవ్యభిచారః ప్రాగభావేన సత్తాం జాతివిరహాత్ ప్రాగభావత్వం సాధ్యవిధః ప్రతియోగితయా జన్యత్వం సమా
వస్తు తత్ర భావవ్యావృత్త ధ్వంసత్వస్య కార్యతావచ్ఛేదకతాద్యవచ్ఛేదకత్వస్యాభావే సంభవః ఇతి ప్రతియోగిత్వం సస్యప్రతి
యోగితాసంబంధేన ప్రాగభావేన త్వవిత తత్ర తత్సంబంధేనోత్పత్తి విరహాత్ సవిశేషయాతిరిక్త పదార్థస్య అవచ్ఛేదకత్వవ్యావృత్తిరస్య
వ్యాపకత్వేన యదభావత్వం న తాదృశవిశిష్టం ప్రతి సత్త్వే కారణత్వ కల్పకే కారణాభావాదిప్రవేశే తత్రాంత్యత్వ సంఖ్యాప్రతీతివాద్యం భావత్వ
వ్యావృత్తిరిక్తధ్వంసత్వమాగాభావ ప్రాగభావసాధారణ ధ్వంసత్వే పరిశిష్య ప్రాగభావధ్వంసస్యాతిరిక్తత్వాభ్యుపగమ
తే ప్రతియోగితావచ్ఛేదకత్వే ప్రాగభావాదివ్యావృత్త ప్రతియోగితాయాః కార్యతావచ్ఛేదకసంబంధతాదృశప్రాగభావేమా

ನಾಭಾವಾಂಶೇ ಅಪಿ ತಥಾ ಚ ಪ್ರತಿಯೋಗಿತ್ವಂ ನಯೋಃ ಸಾಂದ್ಯಶ ಸಂಮಾಂಸ್ಕೃತಾ ರ್ಯಕಾರಣಾಭಾವೇ ಮಾಂಗಾಭಾವಃ ನ ಮಾಂಗತಾಯಾಂ ತ್ವಸ್ಯ
ವೃಧಿಕರಣಾನಾಂ ಶವೃತ್ತಿ ಕಾಂಚ ಪರಸ್ಪರಪ್ರತಿಯೋಗಿಷು ಪರಸ್ಪರವೃತ್ತಿ ಸ್ತ್ವಾತ್ ಯತ್ರಾಪತ್ತಿ ವಾಂಶಣೆಯತನ್ನಾಶವೃತ್ತಿತ್ವಾವಚ್ಛಿನ್ನ ಪ್ರತಿ ತೆ ತ್ತ್ವ
ತಿಯೋಗಿ ವೃತ್ತಿತ್ವಾಭಾವಃ ಮತ್ವಸ್ಯಾವಚ್ಛೇದಕತಯಾ ತದಾ ಕಾಂಕ್ಷೈ ಕ್ವತ್ವಂ ನ ಪ್ರತಿಯೋಗಿತಾ ಸಾಂಹಿಂ ಮತ್ವಪ್ರವಾಂಚ ಸಾವ್ಯ ಪತ್ತೈಃ ವೃತ್ತಿ ಸ್ತ್ವಾತ್
ರಾವತ್ವೃತ್ತಿ ವ ಗಮತು ತಾದೃಶ ಪ್ರಾದೇಶ್ಯಪಿಂ ಮತಾ ಪ್ವತಾ ಅನಮ ವಾಯು ಕಾರಣಾನಾಂ ಕಾಂಚಿಃ ಸ ಪ್ರತಿಯೋಗಿಜ ವೃತ್ತಾದಿಸಂ
ಬಂಧೇ ಅವೃತ್ತಿ ತ ಪೂರ್ವಕಾತ್ರ ಪ್ರತಿಯೋಗಿ ಕ್ಷಕತಯಾ ಪ್ರವೃತ್ತ್ಯಾದಿನಾ ಶಕ್ತಿತ್ವಾಚ್ಛೇದ ಅತತಾಂ ನ ಗತ ಪ್ರಾಪ್ಯಶಾನಾ ಶಾವತ್ತಿ ವಾ
ರಣಾ ಸಂಜ್ಞಾವಾರ್ಥ ಅವೃತ್ತಿ ಪಿಂಡ ಪೂರ್ವಕಾತ್ರ ಅತಿತಾನಾಗತ ವೃತ್ತ್ಯಪ್ರಲ ಭಾವೇ ತತ್ರ ತೇಷಾಂ ಪ್ರತಿಯೋಗಿಜ ವೃತ್ತಾದಿಸಂಬಂ
ಧೇ ಅನಮವಾಯು ಕಾರಣಾನಾಂ ಶಾದಿ ತ್ವಾಪ್ಯ ಸಂಭವಾತ್ ಚ ಅತೀತಾನಾಗತತ್ವಾದಿ ದಶಾಯಾಂ ಮ ವೃತ್ತಿತಾನಾಗತವೃತ್ತ್ಯಾ ಸಮವಾಯ
ವಿಶೇಷಣತ್ವ ಪ್ರತಿಯೋಗಿತ್ವ ವಿಶೇಷಣತ್ವ ಸಂಬಂಧೇ ಜಾತ್ಯಭಾವಜ್ಞಾನಾದಿ ಮತ್ವವತ್ತ್ವ ಪ್ರತಿಯೋಗಿಜ ವೃತ್ತಿತ್ವ ಸಂಬಂಧೇ ಅನಮವಾ
ಯು ಕಾರಣಾನಾಂ ಶವತ್ವ ಮವಿತತ್ರಾಸ್ವ ವಿಗಾಂ ಶಜ ವೃತ್ತ್ಯಯೋಗಿ ಕ್ಷಯಿತಾ ಶಿವ ಅವಾಪ್ಯವೃತ್ತಿತ್ವವಿರಹ ತ್ವಾಪಿ ಜವೃತ್ತ್ವಂ ಜ
ತ್ವಂ ವಾಪ್ಯವೃತ್ತಿತ್ವ ಕಲ್ಪಿತತ್ವಾಚ್ಛೇತಾಂ ಅಪ್ರವೃತ್ತಿತ್ವೇ ತಿ ವಾಂಚ್ಯಂ ತಥಾ ಚ ಸ ಪ್ರತಿಯೋಗಿಜ ವೃತ್ತ್ಯಕಾ ಅಕವಿಶೇಷಣಂ ತಯೋರ್ವ್ಯಥಯ

జాతిమాలా

౬ సంబంధేన అవ్యవహితపూర్వక్షణవృత్తిప్రతియోగినిష్ఠతయా అనుమానాయికారణకార్యస్య ప్రత్యక్షకత్వాభ్యుపగమాత్
వ అనాగతప్రత్యక్షావత్తివారణాయ భావాదతి రిక్తకార్యకారణభావకల్పనామపేక్ష్య లఘుప కార్యకారణభావేన
రణాదావప్యేతత్సంబంధఘటితానాతకవిశేషణత్వప్రవేశస్య లఘుయుక్తత్వాదితి చేన్నైవం అతీతానాగతకృతేర్నాశ
రణాయ సంస్కారత్వస్య కృతిత్వాభ్యాం ప్రయోగత్వస్య సంయోగయోః సంయోగత్వస్య విభాగయోః విగతత్వస్య తయోః విభా
... త త్రయోస్సంయోగయోః కార్యకారణభావేషు జాతేర్నిర్వాహకత్వేనావయవానాం స్వస్యానుభవత్వం కాశయోర్న
స్య కారణభావేషు బహుషు కారణతాపత్తిదర్శనసంబంధఘటితానాతకవిశేషణత్వస్య పరిస్యప్రతియోగిత్వం సంయోగస్య ప్రవేశ
౫౨ యోః కృతికార్యకారణభావకల్పనాయాం లఘుత్వాత్ అనుగతత్వం తస్య స్వరూపాంతర్భావస్య కార్యకత్వేన అత్ర
న బోధ్యవృత్తిత్వేన త్రికారణయోః తయోః కార్యకారణభావేన కార్యతావచ్ఛేదకసంబంధఘటితానాతకవిశేష
ణాంతరప్రవేశాపత్తేస్తథాత్వాపత్తేః తదపరజన్యత్వజనకత్వయోః వ్యాప్యవృత్తిత్వ వ్యతిరేకదశాయాం తత్సంబంధేన అనవ
స్థాయికారణకార్యాదేరవ్యాప్యవృత్తిత్వాభ్యుపగమాత్ ప్రతియోగిత్వం సయోః సామగ్రీతః అతిరిక్తకార్యకార

ణాభావకల్పనాపేక్షయా అతిరిక్తవిషయతాయాం అతిరిక్తవృత్తిస్వప్రతియోగిజన్యత్వసంబంధేన అనుమానాయి కారణం
గాదాదిరసత్వకల్పనాయాం ఏకత్వాయత్తాపత్తిః ఇదానీం సాధ్యవృత్తిః స్వప్రతియోగిజన్యత్వసంబంధేన అనుమానాయి కారణంతా
శపతీత్యాది ప్రతిబంధకస్య ధత్వాత్ [illegible] తదా భావితత్వాచ్చ సాత్త్వసమక్షే జాతే కారణతాయా అనుమానాయి కారణతావచ్ఛేదకస్య
గాం కార్యకారణభావేషు తత్త్వసమానాయి వృత్తివిషయే అంతే ఏవ స్వప్రతియోగి సమవేతత్వసమవాయసంబంధప్రతియో
గి జన్యత్వస్వప్రతియోగి సమవేతత్వకాలికత్వవిశేషణతాన్యతరసంబంధేన కారణతావచ్ఛేదకసంబంధత్వకల్పనాయామపి
స్వప్రతియోగి ధ్వంసయోః కార్యకారణభావే వలఘుం యద్యపి తథాపి సమానాయి కారణతాయోః
సమానాయి వృత్తివిషయే కార్యకారణభావవశాదప్రామాణ్యః తయోః సర్వసాధారణతయా కార్యకారణభావస్యైవ పూర్వం
ప్రతిపాదితత్వాత్ ఏతేన కార్యకారణభావే కారణతావచ్ఛేదకసంబంధగౌరవమపేక్ష్య అతిరిక్తకార్యకారణభావే
కార్యతాయాం ఏవ జన్యత్వాత్ [illegible] సమానాయితా కారణతావచ్ఛిన్నప్రతి కాలికసంబంధావచ్ఛిన్న స్వప్రతియోగిస్వ
నిరూపితసత్త్వసంబంధే కాలికసంబంధేన ఘటత్వస్వప్రతియోగి సమానాధికరణ్యాభావ సత్త్వసంబంధేన స్వప్రతియోగి

ఽక్షేతయోః సర్వత్ర పదార్థప్రతియోగికకాంశస్య కాంశకత్వేఽ జఽకతావ్యదత తాంగాం గతద్రవ్యాదిరహ సమవాయికారణాం గాం
శాదికాంగాంశసంభవాత్ తత్త్వమపి తజ్జాతేః కారణాసంభవాత్ తత్రాప్యవహితపూర్వకాలిత్వే సంబంధేకాంశస్య అత్యంతమ
సంభవితావ్యాత్ కృతాపాదాంస్య ప్రతియోగిత్వషష్ఠ్యర్థసామానాధికరణ్యప్రత్యాసత్త్యా ప్రతియోగిత్వం సమయోర్బాధ
త్వే సామాన్యకార్యకారణభావాభావ్యవగమవ్యత్యాసాత్ తాదాత్మ్యసంబంధేనావిఅటీతాంగాంగతవృత్త్యవచ్ఛేదకఅవ్యవహి
తపూర్వకాలిసతః సత్వస్యసమవేతావ్యత్వే తాదృశగుణత్వరాతిరిక్తకార్యకారణభావకల్పనే ఇతి తేవరాద్ధ్యం ప్రతియో
గిత్వం సమయోర్బాధకే లఘుతరసామాన్యకార్యకారణభావే ఇతి [illegible]ం ప్రతియోగిత్వం సమయోర్బాధకః సామా
న్యకార్యకారణభావే స్పష్టవికల్పాత్త్వేతి భియాంత్రవృత్త్యవరతావ్యవరతావ్య ద్వ్యసమవాయికారణాంగాంశకాస్యపాంత్రంప్ర-
త్యసమవాయికారణస్య కార్యసహభావే కమింతత్వస్య తద్భియాంపాంశజక్షతకాంశకేంతావ్యదకసంయోగయోర్భేదస్య
స్వసమానాధికరణకసంకాంశవృత్తిత్వస్వవృత్తిత్వాపత్తావ్యాద్యత్వకత్రితయసంబంధేఽగ్నిసంయోగకాంశకత్వస్యాకల్పనా
మపేక్షసామాన్యతః తాదృశకాంశ్యకాంశకభావకల్పనేఽపి లాఘవాయత్యుపాతి బహుప్రతిపాదితత్వాత్ ఏవిభిస్తకాంశ్యకాంశక

భావేనైవ జ్ఞానాదివిషయతాత్వమాత్రస్య ద్విష్ఠగాంమాత్రస్యాయిత్వాత్ కారణతాఽవచ్ఛిన్న సత్త్వావచ్ఛిన్నం ప్రతి ద్రవ్యత్వేన సమవాయికా
రణతయాఽసమవాయికారణకార్యతావచ్ఛేదకతయైవ లాఘవాత్ సత్తాజాతిసిద్ధిః జన్యత్వప్రతియోగితాసంబంధేన
ప్రాగభావవత్త్వరూపజన్యత్వస్య తత్త్వేన సంబంధేన ధ్వంసవత్త్వరూపవత్త్వసత్తాజాతిమత్పక్షస్య గురుత్వేన కాలికవిశేషణతయా ఘట
త్వాదిమత్త్వరూపం దాయవి॥ గమకాని విశేషాంశస్య త్వేన ఖశా కార్యతావచ్ఛేదకత్వాసంభవాత్ అత ఏవ సమవేతత్వమపి కార్యతా
వచ్ఛేదకం అత్ర త్వసాధారణతయా సత్త్వం కథం కార్యతావచ్ఛేదకం జన్యసత్త్వం కార్యతావచ్ఛేదకం తత్ర కాలికసంబంధేన
న్తావత్త్వం జ్ఞప్తపదార్థసామాన్యాయకల్ప్య॥ య్యపదార్థస్య॥ గమకాని విశేషాభావే కాలికసంబంధేన ఘటత్వపటత్వాదిన
త్వమాం దాయతేవి॥ గమకాని విశేషాభావాదితి పాంన్యం కాలిక సంబంధేన సత్త్వస్య కార్యతావచ్ఛేదకత్వేత స్యేన సమవేతత్వప్రభ
ఘటాదితి ప్యర్థః॥ త్వపర్యాప్తవృత్తా గురుధర్మేణ కార్యత్వం జవత్త్వవ తదాన్యకారణధర్మేణ కార్యత్వకల్పనాపేక్షయా జన్యతావచ్ఛే ౨౮
దకతా॥ యోమకథవేవాయి కాలికవిశేషణతయా సంబంధేన జన్యతావచ్ఛేదకధర్మవత్త్వస్య జన్యవ్యవహారనియా
మకతా॥ త్వయోత్రన్యగుణాయోస్సత్తావత్త్వబలాదృశవ్యవహారాంగం ఘవాత్ ... దృశ కార్యకారణభావమాత్రా

జాతిమాలా

౮

గాభావః ద్రవ్యగుణకర్మత్రితయాసమవాయికారణత్వవిశేషతోఽపి తద్వ్యావృత్తేరయం తదభావాదేవ గుణకర్మణాం
ద్రవ్యాన్యత్వాద్దశసంఖ్యావత్త్వాదిత్యాద్యభావకార్యాణాం సమవాయికారణత్వప్రయుక్తానాం దృశ్యకార్యకారణభావ
స్యాపి శక్యతే తావతా దృశ్యకార్యకారణభావాంగీకృతవశాదవయవిత్వే లతాదినా అవయవిశిలాంశువృత్తిత్వదవయవవృ
త్తి గుణాదావపి శిలాంశువృత్తిప్రసంగాత్ స్వాశ్రయసమవేతత్వసంబంధేన అవయవశిలాంశి: స్వాత్మన్యసమవాయి సమ
వేతత్వం స్వసమవాయిత్వసమవాయప్రతియోగిత్వం తత్ప్రతియోగిత్వదేశవిభిన్నం తద్ద్రవ్యత్వసమవాయి సమవేత
త్వసంబంధేనావశిలాదిసంబంధవయవిశిలాదే: పంచతయోర్గావయవవృత్తిగుణాదౌ శిలాంశువృత్తిరితి వాచ్యం సమవా
యప్రతియోగిత్వం హిం సమవాయిద్రవ్యవృత్తిత్వాదావవిఖిన్నం తత్ప్రతియోగిత్వదేశగాంధవాంత స్వాశ్రయసమవేతత్వ
విశిష్టద్రవ్యత్వసంబంధేశిలాంద్రవ్యసమవాయికారణత్వమితి వాచ్యం స్వాశ్రయసమవేతత్వయోర్విశేషణవిశేష్యభా
వవిశేషసమవాయి కార్యకారణభావాదవయత్వ తదపేక్ష్యయోర్గత్వం ద్రవ్యత్వసమవాయికారణతా
యాం విలక్షణతాపన్న స్వాశ్రయసమవేతత్వసాశ్రయవృత్తిద్రవ్యత్వాభావయసంబంధేశిలాందేరసమవాయికారణం

ష్యమితి వాచ్యం లవీతాదీనాం కారణత్వే గౌరవం శక్యతానాం న శక్యతాం కారణతావచ్ఛేదకం కింప్రాప్యత్రయవృత్తి ప్రవృత్త్యను
పపత్తే నత్వావచ్ఛిన్నం ప్రతి ప్రవృత్తిత్వేన కారణతా కల్పనాయామేవ లఘుత్వాత్ తథాపి తత్ర త్రయాణాం శక్తి భాగానం
యోగేనోత్పత్తి: కింతు ప్రవృత్తేర్ దేశే యద్యపి శృథా గుణత్వాత్ తత్ర ప్రవృత్తి సమవేతత్వం ప్రతి తత్ర ప్రవృత్తిత్వం తత్వాత్
స్యైక తయో: తత ఏవ భావ కార్యాణాం సమవాయికారణకత్వే యదవ్యయోర్ అవ్యభిచారి సామగ్రీ భావ అవయవవృత్తి గు
ణో పాలో ద్వ్యణుకాదివ్యవసం భవేత్ సమవాయికారణం సంభవత: తథా కారణత్వ మానాభావాదితి వాచ్యం తత్ర
ప్రవృత్తి త్వేన సమవాయికారణతావ్యాపకమేవ కార్యత్వం వర్తితయా సాధ్యత: నత్వావచ్ఛిన్నం ప్రతి ప్రవృ
త్త్యేన సమవాయికారణం త్వస్యాపేక్షత్వాత్ ద్రవ్యాదివృత్తి వక్తవ్య ప్రత్యక్షా ఉత్పత్తి గుణ గుణక గుణ జన్య
త్తే: తదాధారణీయ తత్ర ప్రవృత్తి త్వేన సమవాయి కారణత్వే కార్యసహవృత్తి ప్రతి శృతా ప్రవృత్తి గుణ
కస్య బలాత్ సమవాయి కారణతాయామేవ సమవాయి తయా కార్యసహవృత్తి త్వేన తత్సము దయతాం కిం సమవా
యికారణం న తత్రైవ తేషాం నృత: కారణం త్వేతి వాచ్యం అంశతా తత్ర ప్రవృత్తి త్వేన సమవాయికారణతా

ఖాతిసూలా

౯

తాని సుగుణాని కర్మణోఽపి రసవపాదయి కారణం తాని సుపాని కార్యస్య ప్రవృత్తి త్వమపి కృత్యాం షుపాని తాని కార్యస్య ప్రవృ
త్తి తంయాంత్ర ప్రవృత్యేనత్వాంతి రికేణ కార్యకారణభావకల్పనాయాం ఏవ లఘుత్వాత్ అనవతారిగుణం కర్మాం
యి ప్రవృత్తిఫలం జాతిని భావ విత్తి సర్వా: ప్రవృత్తి త్వత్ర మూం నాభావ: కర్మణి కతాం పారణయత్ర ప్రవృత్త్యనవపాయి తా
రణం న్యాయ కార్యస్య ప్రవృత్తి త్వేన మపాయి కర్తయాం పం తు త్వస్వాపక్స్య కత్వాదిపాం పయివి నాశకా తత్ర ప్రవృత్తావ పా
రణం నం భవేత్ తత్ర నమపాయి: కార్యసహ వర్తిత్వేపంతు తాప భావే విశేష్య తివిశేష భావ కార్యస్యనమపాయి
పా మత్వే యివపాం నతిలాంశ్చత్ర ప్రవృత్త్యభిన మపాయి ఇత్యత్ర పాం వశ్యకమితి పాం స్పంతాం ప్రశ్నే యిమపాం నా భాపాత్
తత్ప్రవృత్తి ప్రవృత్తపాప తంత్ర తి తత్ర ప్రవృత్తి త్వేన మపాయి కారణాతాం మాం దాయి పత్ర ప్రవృత్యనమపాయి ఇత్యత్వాత్
తేష్వేతి తేష్వనా శసాం వాం స్వం ప్రవృత్తి కార్యసహవర్తినాం శన్యపంతు తాప్య వత్ర ప్రవృత్తి కర్తా పత్తి పారణాం నం భపాత్
అనమపాయి కారణం స్వతత్ర కార్యసహవర్తి న్యాయేపం తు తాప్య శ్వత్వ మాం నాభాపం విత్వాత్ యః స్యాన్న తత్ర ప్రవృత్తి న
మ పితంత్ర తి తత్ర ప్రవృత్తి త్వేన మపాయి కారణం పూర్వం తయి త్వాత్ అవశ్యక న్యా కార్యతావచ్ఛేదకతయా పత్ర ప్రవృత్తి త్రయసాంభా

రగాం న త్వా జాతి సిద్ధిః తత్తద్వ్యక్తి సమవేతస్య కార్యతావచ్ఛేదకత్వ గౌరవాత్ తత్తద్వ్యక్తి సమవేతత్వాదేః కార్యతావచ్ఛేదకత్వే తత్త
ద్వ్యక్తి సమవేతయోః [illegible] తత్తద్వ్యక్తి వృత్తిత్వ విశిష్ట సమవాయస్య కార్యతావచ్ఛేదకసం
బంధ [illegible] తయోః [illegible] యోః కార్యతావచ్ఛేదకత్వ [illegible] సమవేతయోః కార్యతావచ్ఛేదక
త్వ [illegible]
[illegible] కార్యతావచ్ఛేదక [illegible] కార్యతావచ్ఛేదక [illegible]
[illegible]
[illegible] తత్తద్వ్యక్తి సమవేత [illegible] సమవాయ [illegible]
[illegible] కార్యతావచ్ఛేదక [illegible]
[illegible] కార్యతావచ్ఛేదకత్వ [illegible]
[illegible] తత్తద్వ్యక్తి [illegible]

೧೦

ವಶ್ಯಕತಯಾ ಉಪಯೋಗ [illegible] ಕಾರ್ಯಕಾರಣಭಾವಕಲ್ಪನಾಪತ್ತೇಃ ಪ್ರವೃತ್ತಿ [illegible]
[illegible] ತತ್ತ್ವಪ್ರವೃತ್ತಿ [illegible] ಪ್ರವೃತ್ತಿ [illegible]
[illegible] ಪ್ರವೃತ್ತಿ [illegible] ತತ್ತ್ವಪ್ರವೃತ್ತಿ [illegible] ವಶ್ಯಮಿತಿ [illegible] ತತ್ತ್ವಪ್ರವೃತ್ತಿ [illegible]
[illegible] ಪ್ರತಿಬಂಧಕ [illegible] ತತ್ತ್ವಪ್ರವೃತ್ತಿ [illegible]
[illegible] ತತ್ತ್ವಪ್ರವೃತ್ತಿ [illegible]
[illegible] ಪ್ರವೃತ್ತಿ [illegible] ಕಾರ್ಯಕಾರಣಭಾವ [illegible] ತತ್ತ್ವಪ್ರವೃತ್ತಿ [illegible]
[illegible] ತತ್ತ್ವಪ್ರವೃತ್ತಿ [illegible] ಸಂಬಂಧ [illegible]
[illegible] ಕಾರ್ಯಕಾರಣಭಾವ [illegible] ಸಂಬಂಧ [illegible]
[illegible] ತತ್ತ್ವಪ್ರವೃತ್ತಿ [illegible] ತತ್ತ್ವಪ್ರವೃತ್ತಿ

ಸಮವೇತ[illegible]ಂ ಪ್ರತಿ ತತ್ತದ್ವ್ಯಕ್ತೀನಾಂ ಸ್ವರೂಪ ವಪಿ ವೇಕಾರಣತ್ವಂ [illegible] ತತ್ತದ್ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವಾವಚ್ಛಿನ್ನಂ ಪ್ರತಿ ಕಾರ್ಯತ್ವತ್ವನಿರೂಪಿತಕಾರಣತಾವಚ್ಛಿನ್ನಪ್ರ
ತಿಯೋಗಿತ್ವನಿರೂಪಿತಕಾರಣತಾ ಮಾತ್ರ ಯೋಗ್ಯ ಧರ್ಮ ತಕಾರ್ಯತ್ವ ತ್ವಪೇಕ್ಷಿತ ಪೂರ್ವವೃತ್ತಿತ್ವ ತ್ವೇನ ತಾದಾತ್ಮ್ಯ ಪ್ರತಿಯೋಗಿತ್ವಸತ್ವ
ಕೃಥಾಂ ನಿಷ್ಠ ಇಯಂ ವಹ್ನಿತ್ವಸ್ಯ ವಹ್ನಿವ್ಯಕ್ತಿ ಮಾತ್ರವೃತ್ತಿ ಕಾರಣತಾ ಶರೀರತ್ವಾಪ[illegible]ತಥಾ ಚ ಕಾರ್ಯತಾವಚ್ಛೇದಕ ತತ್ತದ್ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವ
ತಕಾರಣತ್ವ ತ್ರಸಂಗೋ ದುರ್ವಾರ ಇತಿ ವಾ[illegible] ಯತ್ರ ಕಾರಣತಾ ಯಾ ನವ್ಯವೃತ್ತಿತ್ವಂ ಕಾರ್ಯತಾವಚ್ಛೇದಕಂ ತತ್ರ ಕಾರ್ಯತಾವ
ಚ್ಛೇದಕ ತತ್ತದ್ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವಂ ತಕಾರಣತ್ವ ತ್ರಸಕ್ತೇ ರವಿ ಪ್ರಕೃತೇ ತದ್ವಿರಹೇಣ ತತ್ತದ್ವ್ಯಕ್ತಿ ಮಾತ್ರ ಪಲಕ್ಷಿತ ಸಮವಾಯ ಸಂಬಂಧಾ
ವಚ್ಛಿನ್ನ ತತ್ತದಧಿಕರಣತಾ ವ್ಯಕ್ತೀನಾಂ ಸ್ವರೂಪತಃ ಸಂಬಂಧ ವಿಧಯಾ ಕಾರ್ಯತಾವಚ್ಛೇದಕತ್ವಾಪ[illegible] ತದ್ವ್ಯಕ್ತೀನಾಂ ತತ್ತ
ದ್ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವಾವಚ್ಛಿನ್ನ ಸಮವಾಯಿ ಕಾರಣತಾ ಇಯಂ ಬಹಕಾರ್ಯತಾವಚ್ಛೇದಕತಯಾ ತಜ್ಞಾತಿನಿಷ್ಠಾ ವಚ್ಛಿತ ಸಾಧ್ಯ: ಗಗನಾದಿ ವೃತ್ತಿತ್ವೇ
ಪಿ ನಾಭಾವ: ಕಾರ್ಯತಾ ಇತರೇಷು ಕಾರ್ಯತಾವಚ್ಛೇದಕ ಜಾತೇ: ಕಾರ್ಯತ್ವಾಭಾವಾದಿತಿ ವಾ[illegible] ಕಾರ್ಯತಾವಚ್ಛೇದಕ ತಯಾಂಶ
ಪ್ರತ್ಯೇಕ ವೃತ್ತಿ ಸ್ವಾತ್ರ ವ್ಯಕ್ತ್ಯೋ ಸಮಂ ಸಾಂ ಕಾರ್ಯಕಾರಣ ಯಾಪಗಗನಾದಿ ಸ್ವಬಿತದ ಭ್ಯುಪಗಮಾದಿ ತ್ಯಾಹುಃ ॥ [illegible] ॥ ಸತ್ತಾ ಜಾ
ತಿ ಪ್ರಮಾಣಂ ಪ್ರತಿಯೋಗಿ ತ್ವಂ ಸಯೋ: ಸಾಮಾನ್ಯ ಕಾರ್ಯಕಾರಣಭಾವ ಇತಿ ಕರಣಂ ॥ [illegible] ವಾ ಶಿವಾರ್ಪಣಮಸ್ತು ॥—॥—॥

೧೧ ಕ್ತ್ವೇ ಪಂ ಗಗನಾದಿಸಾಧಾರಣಂ ತ್ರು ವ್ಯಕ್ತ್ವ ಜಾತಾ ಮಾನಾಭಾವ: ಕುತ: ತೇನ ನಮಂ ಸಾಂಕರ್ಯಭಿಯಾಂ ಗಗನಾ ಪಾ ಸತ್ತಾಂ ಜಾತಿ ಸಿದ್ಧಿ: ಘಾ
ಸಮವಾಯಿ ಕಾರಣಿಭೂಂತ ವಿಲಕ್ಷಣಂ ಸಂಯೋಗ ಕಾರ್ಯತಾವಚ್ಛೇದಕತ್ವೇ ಸ್ತ್ರು ವ್ಯವತಿ ತ್ರು ವಾಚ್ಯಂ ತರಾ ಸತ್ವಾತ್ತು ವ್ಯತ್ವೇಂ ಮಾಂ ಸ್ಯ ತ್ರುತಿ
ಬದ್ಧ್ಯತಾಂ ವಚ್ಛೇದಕತ್ವೇ ಕಾಂ ತ್ರು ಕ್ಯತ್ವ ಜಾತಿ ಸಿದ್ಧಿರಿತಿ ವಾಚ್ಯಂ ಮಾಂ ತ್ವಸ್ಯ ವತ್ತ ದ ವಚ್ಛೇದಕತಾವ್ಯತ್ ಅ ಕಾರ್ಯ ಗಗನಾದಿ ವ್ಯಾವೃತ್ತತ್ವಾ ವತ್ ವತ್ತುತ
ಪೃಥಿವ್ಯಾದಿ ಚತುಷ್ಟಯ ಸಾಧಾರಣಂ ಭೂಂ ತತ್ವಮಿ ವಕಾರ್ಯತಾವಚ್ಛೇದಕತೆಯಾಂ ಕಲ್ಪ್ಯತೆ ಅತಾ ಕಾರ್ಯ ಗಗನಾದಿ ವ್ಯಾವೃತ್ತತ್ವಾ ವತ್ ತೇಲ್ಲ
ತೇರ ಯತರಾಜಸಸ ಸಾಧಾರಣಂ ಗುರು ಧರ್ಮಂ ಕಾರಣತ್ವ ಸು ವತೇ ಬಹುತರ ತತ್ವಾ ಧಾರಣಂ ಧರ್ಮಂ ಕಾರಣತ್ವ ಕಲ್ಪನಾ ಸು ದಯ
ವತ್ ಅಲ್ಪತರ ಕಾರ್ಯ ಸಾಧಾರಣಂ ಗುರು ಧರ್ಮಂ ಕಾರ್ಯತ್ವೇ ಸು ವಚಬಹುತರ ಕಾರ್ಯ ಸಾಧಾರಣಂ ಧರ್ಮಂ ಕಾ ರ್ಯತ್ವ ಸ್ಯೈವ ಕಲ್ಪನಾತ್॥
ಯುಕ್ತಿ ಸಾಮರ್ಥ್ಯಾತ್ ಷು ಟ ವ ಪಾಂ ಕಾ ತ್ರು ಷ್ಯಂ ತ್ರ ಷ್ಯ ಮಿತಿ ಅಸ ಗತ ಮತಿ ರಛಿಯಾಂ ತನ ತ್ವ ಭೂಂ ತತ್ವಾ ಭ್ಯಾಮಿ ಪ್ರೊಂ ಪ ಷತೆ: ಗಗನಾ ದಾ ತಾ
ಕ ಮ ತೆ ಷ್ಟಾ ಜ ಕ್ಷ ತ್ವಾದಿತಿ ತ್ರಾಂ. ಗುಕ್ತ ಯು ಕ್ತ್ಯಾ ಸಾ ಮಾಂ ಕ್ಯ ತ: ನ ತಾ ಚ ವಚ್ಛಿನ್ನಂ ತ್ರುತಿ ಕಾರ್ಯ ಸ ಪಾಂ ವ ಟಿ ನ ತ ಯಾಂ ತ್ರೆ ವ್ಯತ್ವೇ ಸಮವಾಯಿ
ಕಾರಣಂ ತ್ವ ಸ್ಯ ಆ ಕಶ್ಯ ಕ ತ ಯಾಂ ಕಾರ್ಯ ಸಾ ಮಾಂ ಕ್ಯ ಸಮವಾಯಿ ಕಾರಣತಾ ವಚ್ಛೇದಕತ ಯೈ ವ ಗಗನಾದಿ ಸಾಧಾರಣಂ ತ್ರು ವ್ಯತ್ವ ಜಾ
ತಿ ಸಿದ್ಧಿ: ಸಂಯೋಗ ವಿಭಾಗ ಸಮವಾಯಿ ಕಾರಣತಾ ವಚ್ಛೇದಕ ತ ಯೈ ವ ತ ತ್ವ ಕ್ಷ ತ್ವ ಸಂಯೋಗ ತ್ವ ವಿಭಾಗ ತಾ ವ ಚ್ಛಿನ್ನಂ ತ್ರುತಿ ತ್ರು ವ್ಯತ್ವ ಸ
ಮವಾಯಿ ಕಾರಣತ್ವ ಸ ತಾ ವ ತ್ ತಾ ಕ್ಯ ಕ ಕಾರ್ಯ ಕಾರಣಂ ಭಾವೆ ಮಾಂ ನಾ ಭಾವ: ತತ್ತ ಕ್ಯ ಕ್ತಿ ಸಮವೆತ ಸಾ ಮಾಂ ಕ್ಯಂ ತ್ರುತಿ ತತ್ತ ಕ್ಯ

ತ್ವೇನ ಸಮವಾಯಿಕಾರಣಂ ಸಾನ್ನಿವೇಶ್ಯಕತಯಾ ತನ್ನಿವಾಂಶ್ಯಭಾವೋಕ್ತೇಃ ಕರ್ಮ್ಮಸಂಯೋಗಲಕ್ಷಣಸಮವಾಯಿಕಾರಣವಿರಹೇಣ ತತ್ರೋತ್ಪ
ತ್ಪತ್ತಿರೂಪವಿಶೇಷಸಮವಾಯಿಕಾರಣವಿರಹೇಣ ಗುಣಾನಾಂ ವಸ್ತುತ್ವಾಭಾವಸಂಘಾತತ್ವಂ ತತ್ರ ದ್ರವ್ಯವೃತ್ತಿ ಸಮವೇತಾತಿರಿಕ್ತಯೋಃ ಸಂಯೋಗ
ಆ ವಿಭಾಗಯೋರಸತ್ಕಾರ್ಯವಾದಿತಿ ಪಾರ್ಶ್ವಂ ಕಾರ್ಯಮಾತ್ರವೃತ್ತಿ ಜಾತೇಃ ಕಾರ್ಯತಾವಚ್ಛೇದಕತ್ವೇ ಇಯಮಂಗತಾ ದ್ರವ್ಯಕಾರ್ಯಕಾರಣಭಾವಸಾವ್ಯ
ಕ್ಷ್ಯಕತಾವಚ್ಛೇದಕ ಯಮಸ್ಯ ಸ್ವಸಕಲಕ್ಷೇ ಯೋಗ್ಯಾಯೋಗ್ಯಕಮಿಮಂ ಸಂಗಕ ಕ್ಷೈಸಕ್ಷಿಕಭಕ್ಷತ್ವಾತ್ [illegible] ಚತಾವಚ್ಛೇದಕಮಂಗುಣಾಭಾವತ್ವತ್ವೈ ವಸಂಯೋ
ಗತ್ವಾವಚ್ಛಿನ್ನಂ ಪ್ರತಿ ಸಮವಾಯಿಕಾರಣತ್ವಮಸ್ತು ಸ್ವಾಗುಣಧರ್ಮ್ಮಸತ್ವ ಏವ ವ್ಯಾಪಕಧರ್ಮ್ಮಾಣಂ ಕ್ಷಭಾವಕ್ಷತ್ವಾತ್ ಅತಿಪ್ರಸಂಗಸ್ಯಯೋ ವ್ಯಾಪ್ಯ
ಕ್ತತ್ರ ಮೇ ಸ್ಥೋತ್ರಂ ಕಾಂ ಸಾಂಖ್ಯತಿ ಪಾರ್ಶ್ವಂ ಗತ್ವಸ್ಯ ಬಹೂತರಃ ಯತಾವಚ್ಛೇದಕಸಂಭಾರಣತ್ವಾತ್ [illegible] ತಭಾವತಾವಚ್ಛೇದಯಮಂಗುಣಾ
ಭಾವತ್ವಮಪಾಯಿಷು ಚ ತಸಾಮಂಗಾ ಧಿಕರಣ್ಯಪ್ರತ್ವಾತ್ಸತ್ವಾದೇಕತ್ವತ್ವೈ ವಸಂಯೋಗಾವಚ್ಛಿನ್ನಂ ಪ್ರತಿ ನಿಮಿತ್ತಕಾರಣತ್ವಮಸ್ತು ಇ
ಮತಿರಿಕ್ತ ಭಾವಾನ್ಯತರದಿಶಾಂ ವೃತ್ತಿ ದ್ವಿತೀಯವ್ಯಕ್ತೇರ್ಣೋ ಗುಣಸಂಯೋಗಾಂಶ್ಯತ್ತಿ ರಬಿ ತುತಪುವೃತ್ತಿ ದ್ವಿತೀಯವ್ಯಕ್ತೇರ್ಣೋ ಏವ ತಾದ್ವ್ಯದ್ಯಭಾವ್ಯಪಕ
ಮಾಂ ಸ್ವೈಶ್ಯ ಇತಿ ವಾರ್ತೇಃ ಕ್ಷ್ ಸ್ತೋತ್ರಕಾ ವೇಲಾಂ ಪಸ್ಯ ಭಾಂಷ ತ್ವಾತ್ [illegible] ತ ಏವ ದ್ವಿತ್ವ ತ್ವಾವಶಿಗಾಂ ಇತಿ ಗಮೇಗಾ ವಿರಹಃ ದ್ವಿತ್ವಾದಿಃ ಕಾರಣತ್ವೇ
ಕ್ಷೇ ಣಂ ದ್ವಯೋಪಲಾಪಾಂ ಸತ್ತೇಃ ದ್ವಿತೀಯವ್ಯಕ್ಷೇಣಂ ಮಾತ್ರಸ್ಥಾಯಿನಾಂ ಪ್ರವ್ಯಸ್ಯ ಚ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷಂ ವಿಷಯಯನ್ಯಕಾರ್ಯಜನಂಭಾವೇ ನೋ ಯತ್ಪ

ಜಾತಿಮಾಲಾ

೨೭

ಧಿಗಾಂಪಿತಸ್ಯ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷಾಮಸಂಭವಪದಗಮ್ಯತ್ವನ್ನಿತಿವಾಚ್ಯಂ ಪರಿಮಾಣತ್ವ ಮಾಣಾಯ ವಿಶಿಗಮಕಾವಿರಹಪ್ರವೃತ್ತೇ: ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ
ಸ್ಯ ಕಾರಣತಾವ್ಯಕ್ತಿತಸ್ತದಾನಾಯ ವಿಶಿಗಮಕಾವಿರಹ: ಅನೈವ ಪ್ರಮಾಣಸ್ಯ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷತ್ವಸ್ಯ ಬುದ್ಧೇ: ಗಗನಂ ದಾಪೇಕ್ಷತ್ವ ಸತ್ವಭಾವಂ ಶಾ
ವಾಪ್ಯತೇ ತಾ ಧೃತ್ವೇ ಯಮಾಸ ತಂ ಧಾತ್ವಂ ತೋಂ ಗತಾಪ್ಯವಚ್ಛಿನ್ನಂ ಪ್ರತಿ ಕಕ್ಷ್ಯತ್ವೇ ಪಕ್ಷೇ ಪಲಕಾಲಕಸ ಕಾರಣಾತ್ವಮಸ್ತು ನಂಸಾರಸಾಪ್ಯಾ
ದಿತಯಾಸಕಸ್ಪಷ್ಟೇ ಪಸಂಯಾಂ ಘಟಂ ತ್ವೃತ್ತಿ ಪ್ರಾಕ್ತ್ಯಮವಶ್ಯಂ ಕುತ್ರಚಿತ್ ಕಕ್ಷನತಾಪ್ಯದಿತ್ವ ವಿಶೇಷಣಂ ಕೈವಲಕಾಲಕ ಕಾರಣಾತ್ವಸ್ಯಬುದ್ಧಾಂ ತವಿ
ಶುದ್ಧತಾಪ್ಯತ ಕಾಲಕನಂ ಬಂಧಾ ಪಚ್ಛಿನ್ನಾ ಧೆಯತಾಜಯತ್ತಿಂ ವಿಶ್ವೇಶಿ ಕಸಂಬಂಧೇ ಕಾರಣತಾಪ್ಯೇ ಭ್ಯಪಗಮೇ ಬಸಂ ಬಂಧ ಕಾರವಾತ ನಂಯಾಗ
ತ್ವಪ್ರಥಿವಿತ್ವ ಜಲತಾಪ್ಯದಿನಾ ವಿಶಿಗಮಕಾವಿರಹ ಪ್ರಸಂಗಾತ್ [illegible] ಪ್ರತ್ಯವತಿಪ್ರ ವಾಪ್ಯಂತರಾಂ ಸತ್ವತಾಪ್ಯ ನಮವಾಯಸಂ ಬಂಧೇ ಪ್ರ
ಸ್ಯಸ್ಯ ಪ್ರತಿಬಂಧಕತಾ ವಚ್ಛೆದಕತಯಾ ತತ್ರ ವ್ಯತ್ವಬುದ್ಧಿ: ಪ್ರತಿಬಂಧಕತಾ ವಚ್ಛೆದಕ ಸಬಘಾತತ್ವಮಿತಿ ವಾಚ್ಯಂ ಪ್ರತಿಬಧ್ಯತಾ ವಚ್ಛೆ
ದಕತ್ವೇ ಘಟತ್ವಸಾಪ್ಯ ವಿಶಿಷ್ಟತಯಾ ಘಟತ್ವ ಮಾದಾಯ ವಿಶಿಗಮಕಾವಿರಹಪ್ರವೃತ್ತೇ: ಪ್ರತ್ಯತ್ವಸ್ಯ ಪ್ರತಿಬಂಧಕತಾವಚ್ಛೆದಕತ್ವ
ಘಟತ್ವಮಾತ್ವ ತಾಪ್ಯಾಪ್ಯಂ ನಸಂ ವಿಶಿಗಮಕಾವಿರಹ: ಪ್ರತ್ಯತ್ವಸ್ಯ ಪತತ್ವ ಮಾಣಮಾತ್ರ ಕಲ್ಪ ಯತ್ವಾತ್ಪತ [illegible] ತ ಧಾಂ ದಿತಸ್ಯ
ಗಗನಾದಿ ವೃತ್ತಿತ್ವ ಮಾಣಾ ಘಾವಚ್ಛಿತಿ ವಾಚ್ಯಂ ಘಟತ್ವೇ ನಮಂತು ಲಪ್ಯಪ್ರವೃತ್ತಿ ವೃತ್ತಿತಾಪ್ಯ ಪತಾಪ್ಯತ ದಾಪ್ಯರಣಾಯ ವಿಶಿಗಮಕಾವಿರಹ

ణాం గగనాదిపంచకేచ తదన్యత్వపదమాంత[illegible]ఘాంతర్త్వేన సమం తుల్యవృత్తి వృత్తిత్వప్రకారకోఽయం వృత్తిత్వాదిఘటితత్వేన ఇత్యత్ర తత్త్వ
మయ సేంయతాంశేం గగనాదిష్ఠేయ వృత్తిత్వఘటితపదమే గగనాదివృత్తిత్వవిమర్శాంతర్గతత్వేన సమం సాంకర్యవారణాయ మనో
వృత్తిత్వస్యావశ్యకత్వాదితి వాచ్యం [illegible] తథా[illegible]తి మూర్తాంతర్గతత్వేన సమం తుల్యత్వ వృత్తిత్వమిత్యాశయః : కేచిత్తు ద్రవ్యత్వవిశిష్టతాశికవిష
యతానం బంధేకు ఏకత్రద్వయమితి తాత్పర్యద్రవ్యత్వతాశికవిషయత్వ: [illegible]యసంబంధేన స్పర్శనేన త్వత్ప్రతియోగితా
గ స్పర్శాశకాంతర్గతాశతాపర్యతావచ్ఛేదకసంబంధఘటకతయా వద్రవ్యత్వజాతిఘట్టి: [illegible] మూర్తాంతర్గతత్వవి : శిష్టతాశకవిషయత్వ
మవతత్పర్యతావచ్ఛేదకస్మితి వాచ్యం [illegible] తత్త్వవిశిష్టతాశిక ద్రవ్యత్వ మానాయవిశేషణానవిరహాణాం తాత్పర్యకారకాణాం భావత్వ
యాంవత్తే: ద్రవ్యత్వవిశిష్టవిషయత్వస్య తాత్పర్యతావచ్ఛేదకత్వం తత్ మూర్తాంతర్గతత్వవిశిష్టవిషయత్వమానాయ విశేషణానవిరహః : అతఏవ
ద్రవ్యాం[illegible] ద్రవ్యత్వస్య కల్పనాత్[illegible] తథా చ ద్రవ్యత్వస్య సామాన్యాది వృత్తిత్వమానాభావ ఇతి వాచ్యం సామాన్యే స్పర్శేతి
యాంవాయ వృత్తిత్వస్యచ తత్తాం వశ్యకత్వాత్[illegible] తథా చ వృత్తిత్వాదిఘటితేయమాత్ర వృత్తిత్వమితి వాచ్యం గగనాది వృత్తిత్వఘటితం
మాం కమితి వాచ్యం కస్యచిత్ప్రత్యగగనాదివృత్తిత్వస్య చ తత్రావశ్యకత్వాదిత్యాశయః : [illegible] గతాత్పర్యద్రవ్యత్వవిశిష్టతా

జాతివాదః

౧౨ ికవిషయత్వస్యత్వత్వం యోగ్యతావ్యతావచ్ఛేదకసంబంధతయా ప్రవృత్తిస్తదపేక్షితత్వాత్ ... శ్యమత్రవ్యాప్యప్రవృత్తిప్రవ్యస
విశేష్యతాశ్రికవిషయతాసంబంధేన స్వవిశేష్యోత్పత్తిం ప్రతి త్వప్రత్యయేన ప్రత్యక్షేవహేతుత్వ ఇష్టసాధనత్వస్య విశేష్యవహాయత్వ
గాంసంసర్గకర్షస్యహేతుత్వం తదన్యత్రప్రవృత్తివిశేష్యవిశేషయతాసంబంధేన స్వవిశేష్యోత్పత్తిం ప్రతి తదన్యత్రప్రవృత్తిత్వాకికవిశ
యతాసంబంధేన ప్రవృత్త్యుత్పత్తిం ప్రతితాదాత్మ్యేన ప్రవృత్తేః ప్రతిబంధకత్వమావశ్యకం తథాచ ప్రవాప్యవిషయకప్రవృ
త్తేః ప్రతిబంధకతావచ్ఛేదకత్వేన తత్ర ప్రవృత్తిత్వాదిత్వం గగనాదివృత్తిత్వం చ తస్య ప్రవృత్తిత్వం చ ప్రవృత్తిత్వమ
తాయాసంబంధేన గుణత్వేన స్వవిశేష్యదికాలానాత్మ్యసమానాధికరణ ప్రతిబంధకత్వమస్తు కిం ప్రవృత్త్యేతి వాచ్యం కార్యసహప్రవృత్తి
ప్రతిబంధకానాత్మకత్వేన త్తే: సమానాధికరణత్వే ప్రతిబంధకత్వమస్తు కిం ప్రవృత్త్యేతి వాచ్యం తథా తద్వత్త్వం దాయతి గవగావిశేష
గాం ప్రతిబధ్య ప్రతిబంధకభావవ్యయానపత్తే: తత్త్వత్త్వం యేత ప్రవృత్త్యేవహేతుత్వ ఇష్టసాధనత్వవహాయత్వగాంసంసర్గకర్షః
ప్రవృత్తేవహేతుత్వ ఇష్టసాధనత్వస్వవిశేష్యత్వాయమేతత్త్వసంబంధేన స్వతంత్రేణ హేతుత్వం తథా చ ప్రవాప్యవ్యత్వం కిం సర్గ
తాదృశ్యావచ్ఛేదకసంబంధేన ఘటకతయా ప్రవృత్త్యప్రవృత్త్యేం ప్రతి ప్రవృత్తేః ప్రతిబంధకత్వమావశ్యకం త్వమనాహారాప్రవృత్తిపక్ష

మహత్త్వస్య స్వాతంత్ర్యేణ కారణత్వస్యైవ ప్రవాహ్యత్వప్రవృత్తిసమవేతత్వే తాత్త్విక విషయతాసంబంధః కార్యతావచ్ఛేదకః అత్ర
ఘటాదేరుత్పత్తిరుపాదానస్య వృత్తిభావాత్ । తథా చ ప్రకృత్యుపహితత్వసంబంధేన ప్రకృతిజన్యత్వస్య సమవేతత్వే తత్త్వవిషయతా
సంబంధేన స్వాశ్రయావచ్ఛిన్నకారణతాప్రవృత్త్యప్రవృత్తిబంధకస్య వ్యవస్థాపకత్వాదితి వాచ్యం । తత్ర ప్రకృతేః పరిణామిత్వే
స్వవిశేషణతావిశేషస్య సంకేతకారణతావచ్ఛేదకసంబంధతాప్రవృత్తిసంసర్గస్య అతిప్రసంగవారణాయ సంబంధే ప్రవృత్తి
ప్రతిబంధకత్వం గ్రాహ్యం తత్ర ప్రకృష్టమహత్త్వస్య తత్స్వరూపత్వేన కారణతావచ్ఛేదకప్రవేశస్య స్వాతంత్ర్యం
త్రిగుణకారణత్వస్య పూర్వాపరవృత్తిః । తస్య గతాగతప్రకృష్టమహత్త్వస్య తత్స్వరూపత్వే తత్త్వవిశేషణతావిశేష
స్యకారణతావచ్ఛేదకసంబంధతాప్రవేశే అతిప్రసంగవారణం సంబంధాదితి వాచ్యం ప్రవృత్తావిశేషణ
తావిశేషస్య కారణతావచ్ఛేదకసంబంధత్వం గ్రాహ్యం కారణతావచ్ఛేదకత్వే తద్భేదాదితి సమాసః ॥ తత్ర
భావప్రధానం ప్రధానం విపర్యయం శక్తిగుణత్వే భావాభావః । ప్రధానం విపర్యయం శక్తిసంకరణం గుణకారణ
కారణం తత్ర భావప్రధానం విపర్యయం శక్తిః కారణతావచ్ఛేదకత్వం గుణత్వజాతిర్భవతీతి వాచ్యం

రూపరసాదిగుణవత్వం కార్యతావచ్ఛేదకత్వమనుగతధర్మస్యవక్తవ్యమవచ్ఛిన్నకారణతావచ్ఛేదకత్వ [illegible] తయోరనుగ
త్వజాతిసిద్ధిః ఘటత్వాదిరూపేణ గుణేన కార్యతావచ్ఛేదకత్వం కార్యత్వ ... అనుగమయ్య తత్కారణతావచ్ఛేదకత్వే
... ప్రత్యక్షత్వ కారణత్వేన కార్యతాశ్రయగుణత్వ కారణతావచ్ఛేదకత్వే సమవాయికా
రణత్వ ... సమవాయికారణతావచ్ఛేదక తత్త్వే ... సమవాయికారణత్వ అనుగమయ్య ...
తం తాద్విధం కారణం జాతిసిద్ధిరభిధుర్వ్యత యోగ్యంతతః జాతిసిద్ధి ... అవశ్యం ... కారణ
తావచ్ఛేదకత్వం ... తత్త్వమూర్తత్వం ... సాధకత్వం ... జాతిసాధకం ... సమవాయి
కారణం ... రూపరసాదికార్యతావచ్ఛేదకత్వం ... జాతిసిద్ధిః ... సమవాయికారణ
త్వమియమస్య ... సమవాయికారణం ...
... సమవాయికారణత్వే ...
... అవయవి ... అవయవ ... సమవాయి ... కారణం ...

ಕತಾಭ್ಯತ[?]ವಕಧಾ ವ್ಯತಿರಿಕ್ತ ಜಾತಿ ಕಲ್ಪನಾಮಪೇಕ್ಷ್ಯ ಲಾಘವಾ ದಾವಶ್ಯಕತ್ವಾ ಜಾತಿ ಕೇವ ತಾದೃಶ ಕಾರ್ಯತಾವಚ್ಛೇದಕೇತಿ ವಾಚ್ಯಂ ಘತ್ವಾ
ಜಾತಿ ಬಹುತರ ಕಾರ್ಯ ಸಾಧಾರಣತ್ವೇನ ತಾದೃಶ ಕಾರ್ಯತಾ ಸಾಧಾರಣತ್ವೇನ ತಾದೃಶಕಾರ್ಯತಾವಚ್ಛೇದಕತಾ ಬಾಧಿತ[illegible]ತಾವತಾ ಬೇ
ರೂಪೇಣಾಪಿ ಬಹು ಕಾರಣಾಂಗೀಕಾರೇ ಪ್ರಾಗುಕ್ತ[illegible]ಗುಣತ್ವ ಜಾತಿ ಸಿದ್ಧಾವಪಿ ಚತುರ್ವಿಂಶತಿಗುಣವೃತ್ತಿ ಮೂರ್ತ ಧರ್ಮತ್ವಾದಿ ಘಟಿತಯ
ಕಾರ್ಯ ಸಮವಾಯ ಕಾರಣತಾಯಾಂ ತತ್ತದ್ವ್ಯಕ್ತಿ ಸಮವೇತ [illegible] ಸತ್ತಾನ್ಯ ಮೂರ್ತಾಂ ಪ್ರತಿ ತತ್ತದ್ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವೇನ ವಿಶೇಷ ಕಾರ್ಯ ಕಾರಣ ಭಾವದ್ವಯಂ ಪಕ್ಷ್ಯಕತ್ವೇ
ನ ಗುಣತ್ವೇನ ಸಾಮಾನ್ಯ ಕಾರ್ಯಕಾರಣ ಭಾವ ಕಲ್ಪನಾ ಗೌರವಂ ಸ್ಪಷ್ಟಮೇವ ವ್ಯಯಾ ಪದ್ಯ[?] ಸನಾಮಗ್ರಿ ಬಾಧಿಕಾ ವಯ ಪವೃತ್ತಿ ಗುಣದಾ
ಕಾರಣಾಂಗು ಣಾತ್ಮಕ ಮೇಣ ರೂಪಾ ದ್ಯುತ್ಪಾದಕ ಕಾರಣ ಸಂಭವಾತ್ [illegible] ವ್ಯಕ್ತಿ ತತ್ತದ್ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವೇನ ಸಮವಾಯ ಕಾರಣತ್ವ ಬಿನ ಮ
ವಾಯಿವಿಗಾಂಶಕ್ಯತ್ವ ಗುಣತ್ವ ವೃತ್ತಿ ವಾರಣಾಯ ಸಾಮಾನ್ಯತಃ ಕಾರ್ಯ ಸಪ್ತತ್ತಿ ತಯಾ ಪ್ರವೃತ್ತೇ ಸಮವಾಯಿ ಕಾರಣತ್ವ ಮಾವಶ್ಯ
ಕಂ ಅಂಗಂ ತಾನು ತತ್ತದ್ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವೇನ ಸಮವಾಯಿ ಕಾರಣತಾ ನುಕಾರ್ಯ ಸಪ್ತತ್ತಿ ತ್ವತ್ಪ್ರವೇಶ ಪಕ್ಷ್ಯಕಾರ್ಯ ಸಪ್ತತ್ತಿ ತಯಾ ಸಾಮಾನ್ಯ
ತೋ ಅತಿರಿಕ್ತ ಕಾರಣತ್ವ ಕಲ್ಪನಾಯಾ ಏವ ಲಘುತ್ವಾದಿತಿ ವಾಚ್ಯಂ [illegible] ಸತಿ ಸಮವಾಯಿ ಗಾಂಶಕ್ಯ ತಪ್ರಾಪ್ತಿ ವಾರಣಾಯ
ಕಾರ್ಯ ಪ್ರತ್ಯಪಿ ಕಾರ್ಯ ಸಪ್ತತಿ ತಯಾ ಪ್ರವೃತ್ತ್ಯೈ ಸಮವಾಯಿ ಕಾರಣತ್ವಸ್ಯಾವಶ್ಯಕತಯಾ ಗುಣವೃತ್ತಿಗುಣತ್ವ ಸಪ್ತತ್ತಾ ಕಾರ್ಯ

జాతిమాలా

౧౫

తావచ్ఛేదకత్వస్యాసంభవాత్ [illegible] దరూపత్వాదిప్రకారేణ గృహీతాయాం గుణపదశక్యతావచ్ఛేదకత్వే లాఘవాద్గుణత్వ
జాతిభిన్నః। తథాహి రూపత్వాదిః కో గుణపదశక్యోపాధిసంశయత్వప్రకారకశక్తివిశేష్యతాశాలి కించిదవచ్ఛిన్నా శక్తివిశేష్య
తావచ్ఛేదకం ఖండశక్తివిశేష్యతావచ్ఛేదకం సమానావచ్ఛేదకనిష్ఠాలాఘవాత్ప్రత్యేకం చతుర్వింశతిసాధారణం స్వీకృత స్వీకృతం జాతి
రూపం పన్యభిన్నః। [illegible] చవిశేష పదశక్యతావచ్ఛేదకత్వేన విశేషగుణాదిచతుష్టయసాధారణం జాతిభిన్నాపత్తిరితి వాచ్యం చతు
తపదశక్యతావచ్ఛేదకత్వే వృత్తిరూపాదిపంచకసాధారణం నిత్యజాత్యసాంకర్యాపత్త్యవిరోధః కాంచిత్తపేణాధివిభుత్వభూ
తయోరేవజాతితాద్య [illegible] తథాపి పూర్వవృత్తిత్వాదిపదశక్యతావచ్ఛేదకత్వే పరత్వాదిపదశక్యతావచ్ఛేదకత్వేఽపి
గత జాతిభిన్నాపత్తిర్నరాపరత్వేతి వాచ్యం అపూర్వపదపరత్వాదిపదాభ్యాం ధర్మాధర్మత్వం హ్యత్వవిష్ణ్వాదిప్రకారక
తాప్రతీతేః। సర్వత్ర గుణపదప్రవృత్తిత్వాదిప్రకారక ప్ర తితిపరిమాణాద్గ్రహణం శక్యతావచ్ఛేదకత్వ
కపాలవిశేషాంతరవృత్తిపవలక్షణశక్యతావచ్ఛేదకమయి యవిభాగసంఖ్యాపరత్వాలాఘవాద్విభాగానాం వృత్తిస్వరూప
శబ్దచతుర్వింశతిసాధారణం గుణజాతేరశక్యతావచ్ఛేదక సంభవాదితి వాచ్యం లాఘవాద్విభాగానాం వృత్తిస్వరూప

ఘటత్వే [illegible] తత్సన్నికర్ష [illegible] పటత్వాదిత్వే [illegible] పరత్వాదిగుణానాం [illegible]
తత్ర గుణానాం [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

జాతిమూలం

౧౬

సువ్యక్తత్వాత్ [illegible] రూపవతి రూపాంతరానుత్పత్త్యా రూపం ప్రతి రూపవన్న ప్రతిబంధకత్వాత్ తాదృశ ప్రతిబధ్య ప్రతిబం
ధకతావచ్ఛేదకతావచ్ఛేదకత్వేన రూపత్వజాతిసిద్ధిః। లబ్ధతత్వాద్రూపాణాం గాగాత్వమితి వాచ్యం రూపవతి రూపాంతరా
నుత్పాదవత్త్రసాదిమత్వ్వపరసాద్యంతరానుత్పాదరూపవ రసగంధస్పర్శేషు చతుర్షు వం జాతియ్య ప్రతిబధ్య ప్రతిబంధక
తావచ్ఛేదకత్వేన జాతి కల్పనాత్ రూపత్వరసత్వాద్యవచ్ఛిన్నం ప్రతి రూపత్వరసత్వాదినా ప్రత్యేకం ప్రతిబంధకత్వ గౌరవాత్ [illegible]
ప్రాగ్రూపాదినత్వబపాకాద్యలక్షణం రసాద్యుత్పత్త్యాప్యప్రతివారణమితి వాచ్యం పాకస్య తైజసరూపేణ రూపాదప్రత్వాత్వ
త [illegible] వం ఛేకసాధారణం వైజాత్యావచ్ఛిన్నం ప్రతిలాఘవేన శైకతయో పూర్వరసాదినాశనమయి పూర్వరూపాదిరప్య
పేక్ష్యం విగాశాత్ అత్పత్తి కల్పిగునా గాంపకక్షైవతుక్రమేణ [illegible] లబ్ధతాదిభాక్ష్యం ప్రతిలబ్ధతాదీనాం సాకూంగ్యతేఽ
రూపాప్రాంపత్వేన వేవి షయవిభయూపార ణాత్వాత్ దవచ్ఛేదకతయా వేత్తి సిద్ధిరితి వాచ్యం విషయస్యతేజరూపపె
ణాం పెంతు తాయాః ప్రాగివకరాంకృతత్వాదితి చేత్త్రసంప్రదాయ [illegible]। లబ్ధతాద్విషురూపం రూపమిత్యుగతప్రత్వ
యబలాదేవతత్సిద్ధేః। లత్వబతత్వాదీనామనుగతతయాం తాదృశప్రత్యయస్యతేతూం అ హాం వాం తా [illegible] త్వగ్రాహ్యబ

ష్టప్రాగభావ్యధర్మవత్వతి మాంగల్యగుణాంత్వమేవ తద్విషయక ఇతి వాచ్యం గుణత్వజాతావంగాభావే తదపుష్టితధర్మస్య
తద్విషయతావ్యయోగాత్ చక్షురాదేరతిప్రసంగతయోః ఘటపటయోరుమిత్యగతతౌకికప్రత్యక్షస్యతతోః సంబ
వాస్త్వచక్షురాద్యప్రతిసంధానదశాయామభిసంధ్యశాంగుగతమత సర్వజనానుభవసిద్ధత్వాచ్చేత్యాహుః ॥ ఋచ్య
పదపదార్థానవధారణదశాయాం వాక్యాదర్శనదశాయాం లాంఘువాక్యార్థపత్యజాతిసిద్ధిః విభావ్య ఇవ పదప్రతిబంధకగుణత్వజాతి బంధ
సోంక క్రమగణ జ్ఞానాదిత్వాపత్తేః ... | తాదృశవిషయతాసంబంధేన తావచ్ఛేదకత్వాద్రూపత్వతిం ప్రతితాం
తాత్పర్యసంబంధేనోదయాదేః ప్రతిబంధకతావచ్ఛేదకతయా తదవచ్ఛేదకత్వేన రూపత్వజాతిసిద్ధిః ఇలత్వవిశిష్టతావదితాం
తదవచ్ఛేదకత్వబహుతరప్రతిబధ్యప్రతిబంధకభావాపత్తేః ... తాత్పర్యసాక్షాత్కారప్రతిబంధకతావచ్ఛేదకతయా లా
ఘవాత్ప్రూపపర్వనగంధగురుత్వాద్వైతిసాపేక్షపంచస్వేషజాతిః కల్పతే కేవలరూపస్యేతివాచ్యం పాకజనాశ్యతా
వచ్ఛేదకరూపాదిత్రయవృత్తిపంచమేసాకారగాడిజాత్యేకసజాతిం ప్రతిబధ్యప్రతిబంధకతావచ్ఛేదకరూపాదిపశాఙ్ఁ త
చతుష్టయమాత్రవృత్తిత్వకజాతిః కల్ప్యతే కేవలరూపవ ఇతి వాచ్యం తథానతిమల్యయుక్త్యాబాక్షుషసాక్షాత్కారవత్

తిమూలా

ప్రతిబంధకతావచ్ఛేదకతయా రసగంధస్పర్శేషు త్రిష్వపి ఏకజాతికల్పనే న తత్ర సాంకర్యాపత్తేః రూపస్పర్శయో
౧౨ రపి పరస్పరం వ్యభిచారాత్ గౌరవాచ్చాక్షుషసాక్షాత్కారప్రతిబంధకతావచ్ఛేదకరసగంధసాధారణైకజాత్యస్వీకారేఽపి సా
క్షాత్కారత్వావచ్ఛిన్నప్రతిబంధకతావచ్ఛేదకజాత్యా వ్యాప్యత్వాదితి వాచ్యం ।। గమకాభావాత్ చాక్షుషసాక్షాత్కారప్ర
తిబంధకతావచ్ఛేదకజాత్యం రసగంధస్పర్శేషు త్రిష్వేకమేవ తాదృశసాక్షాత్కారప్రతిబంధకతావచ్ఛేదకజాత్యం తు
చాక్షుషసాక్షాత్కారప్రతిబంధకతావచ్ఛేదకజాత్యవ్యాప్యం రసగంధయోరేకం రూపం చ రూపస్పర్శయోః పృథగేవ తాదృశప్ర
తిబంధకమిత్యేవ ద్విత్వసాధ్యమితి వాచ్యత్వస్యాద్వ్యేః ।। గమకాభావాత్ స్పర్శయోః స్త్వక్ చ చాక్షుషత్వావచ్ఛిన్నప్రతిరు స్ప
వత్వస్పర్శత్వాభ్యాం పృథగేవ ప్రతిబంధకత్వం రూపగంధయోర్గురుత్వాత్ స్పర్శసమయోస్తు పరస్పరవిరుద్ధత్వే జాత్యద్వ
ఆశ్రయ యోః చాక్షుషత్వావచ్ఛిన్నప్రతిప్రతిబంధకతావ్యయం ప్రతిబధ్యతావత్వచాక్షుషత్వాభ్యాం చాక్షుషత్వామోభయమాత్ర
వృత్తేః ప్రతిబధ్యతావచ్ఛేదకతయా సిద్ధేః జాతివిశేషోపేత్యస్య తదితి విషయత్వేన తుల్యా విచారణీయం ప్రకారాంతరే వర్ణానాం
యోర్వ్యాప్తిప్రాప్తేః అన్యేతు ప్రత్యాదిచాక్షుషజనకతావచ్ఛేదకతయా గురుత్వజాతిసిద్ధిః ।। లత్వవిత్తే తాద్విధానామనేక

గతత్వా ... త్వ ... వరణాం గోత్వద్విత్వంత్రియవృత్తికేలత్వాదిషు కేలత్వాదీనాం సాంకర్యభయేనైవతత్ప్రత్యవగమ ఇత్యా
హుః॥ తదసత్॥ [illegible] జాతిష్వజనకతావచ్ఛేదకతయోక్తతత్తద్వ్యక్తిరూపవత్ప్రత్యక్షేకత్వమాదాయ విశేషణగావిరహవతి:
చతాం వృత్తికత్వేకల్పే తదభ్యుపగమ ఏకత్వజన్యతావచ్ఛేదక ఏకత్వేకల్పే జాత్యమాదాయ సాంకర్యమితి వాచ్యం త్వన్మతే
యోర్గత్వత్వాదికః స్వతంత్రస్యా ఏకత్వంప్రత్యేకత్వస్యాప్యసమవాయి కారణత్వమాదాయ గాఢాపాత్ అకారణాన్యోన్యం
స్యసమవాయికారణత్వే నియమస్యతో గేకస్య గమాత్ త్త్వసదేయోః జన్యత్వాదికః కాంతికః ఏకత్వజన్యతావచ్ఛేదక
జాతివ్యాప్యత్వస్యవతత్రసమచతండాం సాంకర్యస్యైవాసంభవాత్ కేవలస్య జన్య [illegible] మాత్రకల్పే తత్కార్యమాత్రవృత్తి
జాతితయాం తదవచ్ఛిన్నంప్రతి అతిరిక్తకారణకల్పనాపత్తిరేవ విశేషకేతి వాచ్యం తదా పిద్రవ్యమాత్రం ప్రతి సమవాయిత్వే
స్యాతిరిక్తకారణాభావాయోః కల్పత్వేతుల్యత్వాత్ ఏకత్వజన్యతావచ్ఛేదకజాతివ్యాప్యత్వ ఫలబలకల్పసమవాయ్యసమవా
యికారణ ఏకత్వస్య తదేకల్పే ద్రవ్యమాత్రం ప్రతి సమవాయిత్వస్య కారణత్వప్రయోజకాభావాత్ తస్య జన్యత్వ
కత్వమాత్రకల్పే తదవచ్ఛిన్నంప్రతి అనుగతానివిష్టప్రసక్తకారణమేవ దుర్వచమితి వాచ్యం ఏకత్వవత్తదవచ్ఛిన్నంప్రత్యేక

అసమవాయికారణత్వస్యానుపపన్నత్వాత్ తత్తద్వ్యక్తిసమవేతసత్త్వావచ్ఛిన్నం ప్రతి తత్తద్వ్యక్తిత్వేన సమవాయికారణత్వ వ్యక్తీనాం
కారణత్వస్యావశ్యకతయా తత ఏవ రూపావచ్ఛేదవిత్రమ్యేషు ద్రవ్యేషు జాతిషు చ తదేకద్రవ్యదన్యసువపత్వాత్ రూపవత్త్వేన ప్రత్య
సమవేతాతిరిక్తస్య గాఢ శకత్వస్యావచ్ఛేదకత్వాత్ కార్యమాత్రవృత్తిజాతేః కార్యతావచ్ఛేదకత్వే యదుమేవ తాం కారణం ప్రత్యక్ష
వ్యక్తి సమవేతసత్త్వావచ్ఛిన్నం ప్రతి తత్తద్వ్యక్తిత్వేన సమవాయికారణత్వం తావశ్యకతయా తత ఏవ తజ్జాతిత్వావచ్ఛిన్నోత్పత్తి యుక్తే
సంభవాత్ తత్తద్వ్యక్తిసమవేతోత్పత్తి రిక్తస్య తజ్జాతిత్వావచ్ఛిన్నస్యావశ్యకత్వాదితి సంక్షేపః॥ ఇతి రూపత్వజాతామానం॥ ఏతేన స్ప
ర్శత్వమపి వ్యాఖ్యాతం సాంప్రదాయికమతే శీతోష్ణాదిషు స్పర్శస్పర్శ ఇతి అనుగతప్రతీతి బలాదేవ తత్సిద్ధిః శీతత్వోష్ణ
త్వాదిరేకగత తాదృశ వస్తు రక్తాపీత్వ త్వగ్రాహ్యధర్మ వత్ గుణత్వరూపం పాకజత్వం యుక్త్యా తద్విషయక త్వసంభవాత్
విజ్ఞత్వే స్పర్శపదే శక్యతావచ్ఛేదకతయైవ తత్సిద్ధిః సర్వమతేషు లౌకికవిషయతానం బంధేన ప్రత్యక్షం ప్రతి శీతో
ష్ణాదీనాం తాదాత్మ్య సంబంధేన ప్రతిబంధకత్వావశ్యకతయా తదవచ్ఛేదకతయైవ వక్ష్యమాణత్వాత్ తత్సిద్ధిః ద్రవ్యసాపేక్షత్వ
జనకతావచ్ఛేదకతయాపి తత్సిద్ధిరితి తు రయుక్తం త్వక్త్వగ్రహణం ఏకత్వవాదాయ వి ? గపశ్వాం వి రహవత్తి రితి సంక్షేపః॥

ಸ್ಪರ್ಶತ್ವಜಾತಿಪ್ರತ್ಯಕ್ಷಾಣಾಂ॥ ಗಂಧತ್ವರಸತ್ವಯೋರ್ಜಾತಿತ್ವಮಂಗೀಕಾರ್ಯಃ ಸುರಭಿತ್ವಾಸುರಭಿತ್ವಾದೀನಾಂ ನಿತ್ಯತ್ವಮ ಮಧುರ
ತ್ವಾದೀನಾಂ ಚ ಏವಂ ಗಂಧರಸಬುದ್ಧಿವಿಷಯತ್ವಸ್ಯ ಸಮವಾಯತ್ವಾತ್ ಗಂಧರಸಯೋಃ ತ್ವಕ್ಷುಷತ್ವಾಚ್ಚ ಪ್ರತಿಬಂಧಕತ್ವಂ ತು ಗಂಧತ್ವರ
ಸತ್ವವ್ಯಾಪ್ಯಮಪಿ ತು ಗಂಧರಸಗುರುತ್ವಸ್ನೇಹಪಕ್ಷಾಂತರಾಣಾಂ ಕೈವಲ್ಯಜಾತ್ಯಂತರಾಣಾಂ ಪ್ರತಿಬಂಧಕತಾವಚ್ಛೇದಕತಯಾ ಸಿ
ದ್ಧಿಃ ಘ್ರಾಣಾಸಂಯುಕ್ತಸಮವಾಯ ರಸನಾಸಂಯುಕ್ತಸಮವಾಯಯೋರ್ಗಂಧತ್ವರಸತ್ವವಿಶಿಷ್ಟತಾಶಕವಿಷಯತಾ ಸಂ
ಬಂಧೇನ ಘ್ರಾಣಜರಾಸನಪ್ರತ್ಯಕ್ಷೋತ್ಪತ್ತಿಂ ಪ್ರತಿ ಕಾರಣಂ ತಯೋಃ ಸಂನಿಕರ್ಷಕಾರ್ಯತಾವಚ್ಛೇದಕ ಸಂಬಂಧಘಟಕತಯಾ ವಲಾಷ
ಪಾತ್ತತ್ಸಿದ್ಧಿರಿತಿ ವಾಚ್ಯಂ ಸ್ವಗತ್ವಾ ಗಂಧಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಿಷಯತ್ವಸ್ಯಲಾಘವೇನ ಕಾರ್ಯತಾವಚ್ಛೇದಕಸಂಬಂಧತಯಾ ಗಂಧರಸಯೋ
ಸ್ತತ್ರ ಪ್ರವೇಶಾದಿತಿ ವದಂತಿ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕಾಃ ಗಂಧೋ ಗಂಧಃ ರಸೋ ರಸ ಇತ್ಯನುಗತಪ್ರತೀತಿಬಲಾತ್ ತತ್ಸಿದ್ಧಿರಸ್ತು ಗತತಯಾ
ಸುರಭಿತ್ವಾಸುರಭಿತ್ವಾದಿ ಮಧುರತ್ವಾದೀನಾಂ ಹೃತ್ವೇವ್ಯಾಪ್ಯತ್ವರಹಿತ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷಾಣಾಂ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷತ್ವವತ್ ಜಾತೀನಾಂ ತಥಾಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ
ತದ್ವಿಷಯತ್ವಾದಿತ್ಯಾಹುಃ ಘ್ರಾಣಪ್ರತ್ಯಕ್ಷೇ ಘ್ರಾಣಸಂಯುಕ್ತಸಮವಾಯ ರಸನಸಂಯುಕ್ತಸಮವಾಯಯೋರ್ವಿಶಿಷ್ಟತಯಾ
ಜನ್ಯಸ್ಪರ್ಶಾದಿ ಷವಲವಸ್ತುಗತಾ ಗಂಧರಸಪ್ರತ್ಯಕ್ಷೋಪಲಕ್ಷಿತತಾಶಕವಿಷಯತ್ವಸಂಬಂಧೇ ಘ್ರಾಣಜರಸನೋತ್ಪತ್ತಿ ಪಾರಕ

యత్తాదృశవిషయతాసంబంధేన స్మరణం జలానలోత్పత్తిం ప్రతి గంధత్వరసత్వాభ్యాం తాదాత్మ్యసంబంధేన కారణత్వస్యావ
చ్ఛేదకతయా తదవచ్ఛేదకతయైవ గంధత్వరసత్వసిద్ధిరితి ప్రాంచః । ఏ తేన శక్తిత్వమపి వ్యాఖ్యాతమితి నవీనాః ॥ ఇతి గంధత్వరసత్వ
సిద్ధిత్వజాతిత్రయం ॥ వేగాదిత్రితయసాధారణం సంస్కారత్వం తు న జాతిః మానాభావాత్ అత్రోచ్యతే: సంయోగాసమవా
యికారణతావచ్ఛేదకతయా తదవచ్ఛేదకతయా సిద్ధిరాత్మవిశేషగుణత్వేన సమం భావనాయాం సంకీర్ణత్వా
త్ప్రగుణత్వస్థితిస్థాపకవృత్తి తావచ్ఛాధ్యక్షేణ ప్రతిబంధకతావచ్ఛేదకత్వే జాత్యంతరసమంజస్థితిస్థాపకసంకీర్ణతావచ్ఛేద
కత్వే జాతిత్వం సంస్కారత్వస్యావశ్యకమితి వాచ్యం వేగసాధ్యవృత్తిం ప్రియాయాం ప్రవృత్తేః సంస్కారత్వం జాతిరితి ప్రాచీనమతం చానా
దియంతి తత్ర సంస్కారత్వం న జాతి [illegible] రితి త్వవి అఖిలతాపదితి నవీనాః ॥ ఇతి సంస్కారత్వజాతిఖండనం ॥ ఏవం ధర్మాధర్మౌ చోయ
సాధారణం అదృష్టత్వమపి న జాతిః ప్రాచీనానాం మతే అస్య జన్యం భావాన్ముఖత్వే దృష్టత్వే కార్యత్వే కార్య
కారణభావాత్ దృష్టవాదాత్ తావచ్ఛేదకతయైవ అదృష్టత్వజాతిసిద్ధిరితి వాచ్యం సుఖజనకకార్యం ప్రతి ధర్మ
స్య దుఃఖజనకకార్యం ప్రతి చ అధర్మస్య కారణతావచ్ఛేదకతయా తాదృశకార్యకారణభావే వ్యభిచారాత్

ಅದೃಷ್ಟತ್ವಾಂಶೇ ಪದಾದಿಶಕ್ಯತಾವಚ್ಛೇದಕತಯಾ ಅದೃಷ್ಟತ್ವಜಾತಿಸಿದ್ಧಿಃ । ವಿಭಾವಾದಿಪದಪ್ರತಿಬಂಧಿಗುಣತ್ವಜಾತಿಖಂಡನೇನೋಕ್ತ
ತ್ರಿಮೇಣೈವ ಪ್ರೋಕ್ತಾರಾದಿತಿ ವಾಚ್ಯಂ ಅದೃಷ್ಟಾದಿಪದಾನಾಂ ಧರ್ಮತ್ವಾಧರ್ಮತ್ವಪ್ರಕಾರಕಶಕ್ತೇಃ ಸತ್ವೇನ ರಚನಾಚಾಧರ್ಮಸ್ಯ ನ ಶ್ಯಾಮಸಿದ್ಧತ್ವಾತ್ ಅಧರ್ಮ
ಜನಸಾಕ್ಷಾತ್ತ್ವಾವಚ್ಛಿನ್ನಪ್ರತಿಬಂಧಕತಾವಚ್ಛೇದಕತಯಾ ಧರ್ಮಾಧರ್ಮೋಭಯಸಾಧಾರಣಾದೃಷ್ಟತ್ವಜಾತಿಸಿದ್ಧಿಃ । ಧರ್ಮತ್ವಾದಿನಾ ಪ್ರಾತಿಸ್ವಿಕರೂ
ಪೇಣ ಪ್ರತಿಬಂಧಕತ್ವ ಪ್ರತಿಬಧ್ಯಪ್ರತಿಬಂಧಕಭಾವದ್ವಯಕಲ್ಪನಾಪತ್ತೇಃ । ಜನಕಪ್ರತ್ಯಕ್ಷೇ ಸಾಮಾನ್ಯಪ್ರತಿಬಂಧಕತಾವಚ್ಛೇದಕತಯಾ ಜೀವನ
ಯೋನಿ ಯತ್ನಗುರುತ್ವಾಭಾವಗಾಮಿತಿ ಸ್ಥಾಪಕಧರ್ಮಾಧರ್ಮೈಕ್ಯಜಾತಿಃ । ಕಲ್ಪ್ಯತ ಇತಿ ವಾಚ್ಯಂ ಯತ್ನತ್ವಮಾದಾಯ ಉತ್ತಮಜನ್ಯಯೋಗ
ಜನ್ಯತಾವಚ್ಛೇದಕತ್ವವಿಶೇಷಗುಣತ್ವಮಾದಾಯ ವಿನಿಗಮನಾವಿರಹಾಪತ್ತೇಃ । ಜನಕಂ ಚೋಭಯಸಾಧಾರಣಂ ಚಾಕ್ಷುಷತ್ವಾಪ್ರಯೋಜಕಪ್ರತಿಬಂ
ಧಕತಾವಚ್ಛೇದಕತ್ವೇ ಜಾತ್ಯನ್ಯಗುರುತ್ವಜಾತಿಸ್ಥಾಪಕಸಾಧಾರಣಚ್ಯುವೇಗಮೇವ ವೇಗಗುರುತ್ವಜಾತಿಸ್ಥಾಪಕಯೋಃ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷೇ ಪಾರಣಸಂಭವಾತ್
ತದುಭಯಸಾಧಾರಣಸ್ಯಾಪಿ ವೃತ್ತಿಕೈ ಜಾತ್ಯೇ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷಪ್ರತ್ಯಕ್ಷೇ ಸಾಮಾನ್ಯಪ್ರತಿಬಂಧಕತ್ವೇ ಮಾನಾಭಾವಾಚ್ಚೇತಿ ವಚ್ಯಮಾನಸಾಕ್ಷಾತ್ಕಾರ
ಪ್ರತಿಬಂಧಕತಾವಚ್ಛೇದಕತಯಾ ಲಾಘವಾದ್ಧಾವನಾಧರ್ಮಾಧರ್ಮಸ್ವತ್ತಿ ಕ್ಷಪಕೈವ ಜಾತಿಕಲ್ಪನಾತ್ । ತೇನ ಧರ್ಮಾಧರ್ಮಮಾತ್ರಯೋಃ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷಪ್ರ
ತಿಬಂಧಕತ್ವಕಲ್ಪನಾಪತ್ತೇಃ । ವೇಗಾದಿತ್ರಿತಯೇ ಸಾಧಾರಣಸ್ಯ ಸ್ಥಾಪಕತ್ವಸ್ಯ ಜಾತಿತ್ವಾಭಾವೇಽಪಿ ಧರ್ಮಾಧರ್ಮೋಭಯಮಾತ್ರಸಾಧಾರಣ

ಜಾತಿಮಾಲಾ

೨೦ ದೃಷ್ಟತ್ವಜಾತಿಮದ್ಗ್ರಾಹ್ಯೇತಿ ವಾಚ್ಯಂ ತತ್ತ್ವಯಿಬಗಗಾದಿತ್ರಿತಯಃ ಧರ್ಮಾಧರ್ಮೇಷು ಶಂಕನೀಯ ಏವ ಸಂಪ್ರತಿ ಬಂಧಕತಾವಚ್ಛೇದ
ಕತಯಾ ಸಂಸ್ಕಾರತ್ವವ್ಯಾಪಕ ಜಾತಿಕಲ್ಪನಾ ತೇನಾತ್ಮವಿಶೇಷಗುಣತ್ವಮಾದಾಯ ಸಾಂಕರ್ಯಮಿತಿ ವಾಚ್ಯಂ ಸಂಸ್ಕಾರತ್ವಸ್ಯ ಜಾತಿತ್ವೇ
ತೇನ ಸಮಂ ಸಾಂಕರ್ಯೇಣ ತ್ವವಿಶೇಷಗುಣತ್ವಸ್ಯಾಪಿ ಜಾತಿತ್ವಾಸಂಭವಾದಿತಿ ನ ಮಾನಸ ದೃಷ್ಟತ್ವಸ್ಯ ಜಾತಿತ್ವೇ ಮಾನಃ ॥ ಅತ್ರೇದ
ಅನುಭವತ್ವ ಸ್ಮೃತಿತ್ವಜ್ಞಾನಾದಿಪರಿಷ್ಕೃತಯ ಸಾಧಾರಣಜಾತಿತ್ವಮನ್ಯಾಭಾವಃ ಜ್ಞಾನಂ ದ್ವಿವಿಧಂ ಸ್ಮೃತಿರನುಭವಶ್ಚೇತಿ ವಿಭಾಗಸ್ಯ
ಸ್ಮೃತ್ಯನ್ಯಜ್ಞಾನತ್ವೇನೈವೋಪಪತ್ತೇಃ ನಾನುಭವಾಮೀತ್ಯನುವ್ಯವಸಾಯಾತ್ತತ್ಸಿದ್ಧಿರಿತಿ ವಾಚ್ಯಂ ಸ್ವರ್ಗಾದೇಃ ಸಾಕ್ಷಾತ್ಕಾರಮನುಮಿತ್ಯಾದೇಃ ಸತ್ತ್ವೇ
ಽಪಿ ಸ್ವರ್ಗಮನುಭವಾಮೀತ್ಯನುವ್ಯವಸಾಯಾಭಾವೇನ ಸಾಕ್ಷಾತ್ಕಾರತ್ವಸ್ಯೈವ ತದ್ವಿಷಯತಾವಚ್ಛೇದಕವಿಶೇಷಣಜ್ಞಾನಸ್ಯ ತಾವಚ್ಛೇದಕತಯಾ
ತತ್ಸಿದ್ಧಿಃ ಸ್ಮೃತಾವನುಭವಾಮೀತಿ ವಿಶೇಷಣಜ್ಞಾನಸ್ಯ ವಿಶಿಷ್ಟಬುದ್ಧಿಮಾತ್ರೇ ಹೇತುತ್ವಾಸಂಭವಾತ್ ಇತಿ ವಾಚ್ಯಂ ವಿಶಿಷ್ಟಸಾಕ್ಷಾತ್ಕಾರತ್ವಸ್ಯೈವ ವಿಶೇಷ
ಣಜ್ಞಾನಜನ್ಯತಾವಚ್ಛೇದಕತ್ವಾತ್ ವಿಶೇಷಣಜ್ಞಾನಾಭಾವೇ ಅನುಮಿತ್ಯಾದೇರಭಾವಸ್ಯ ಪರಾಮರ್ಶಾದ್ಯಭಾವೇನೈವ ಸಂಭವಾತ್ ನಾಪ್ಯನು
ಭವತ್ವಂ ಸ್ಮೃತಿತ್ವಮಿತಿ ಸಾಧ್ಯತ್ವಪ್ರಕಾರಕತ್ವಾವಚ್ಛಿನ್ನಸಂಶಯಾನುಮಿತಾವಚ್ಛೇದಕವಿಶೇಷಣಜ್ಞಾನಸ್ಯ ಹೇತುತ್ವಮಾವಶ್ಯಕಮಿತಿ ವಾಚ್ಯಂ ಸಾಧ್ಯತ
ವಚ್ಛೇದಕರೂಪೇಣ ಸಾಧ್ಯಪ್ರಕಾರಕಾನುಮಿತೇಃ ಸಾಧ್ಯತಾವಚ್ಛೇದಕವಿಶಿಷ್ಟ ರೂಪ ಬುದ್ಧಿ ವಿಷಯತಾ ಯೇ ಮೇ ವಿಶೇಷಣತಾವಚ್ಛೇದಕ

ಪ್ರಕಾರಕಃ। ತ್ವಯಂ ಘಾಪಂದೆವತ್ರ ಸಾಧ್ಯಪ್ರಕಾರಕಾನುಮಿತೇರಸತ್ವಾಪತ್ತೇಃ ಸಾಮಾನ್ಯಸಾಮಗ್ರೀಸಹಿತಾ ಯಾ ಏವ ವಿಶೇಷ ಸಾಮಗ್ರ್ಯಾಃ
ಕಾರ್ಯೋತ್ಪಾದಕತ್ವಾತ್ ಅನ್ಯಥಾ ಅನುಮಿತಿಂ ಪ್ರತಿ ವಿಶೇಷಣ ಜ್ಞಾನಸ್ಯ ಹೇತುತ್ವೇ ಪಿ ಖಂಡಶೋ ವಿಶೇಷಣ ಜ್ಞಾನಸತ್ವೇ ವಿಶಿಷ್ಟವಿಶೇಷಣ
ಮಿತಿರ್ವಾ ಸಾಧ್ಯಪ್ರಕಾರಕಾನುಮಿತೇಃ ತತ್ರ ದುರ್ವಾರತ್ವಾತ್ ಅತ್ರ ಪಂ ವಿಶೇಷಣತಾವಚ್ಛೇದಕ। ತ್ವಯಿ ಜನ್ಯತಾವಚ್ಛೇದಕ ತಯೈವ ಅನು
ಮಿ ವತ್ವ ಜಾತಿಸಿದ್ಧಿಃ ಸ್ವತ್ವ ಜ್ಞಾನತ್ವಸ್ಯ ತತ್ತ್ವಾರ್ಥತಾವಚ್ಛೇದಕತ್ವೇ ಗೌರವಾತ್ ಸಂವಿಶಿಷ್ಟಪ್ರತ್ಯಕ್ಷತ್ವಮಿವ ತಸ್ಯಾಪಿ ಜನ್ಯತಾವಚ್ಛೇದಕಂ ಅಪ್ರಸಿ
ದ್ಧಸಾಧ್ಯಕಾನುಮಿತೇರಪಿ ಸಾಧ್ಯಪ್ರಕಾರಕತ್ವಾಪತ್ತೇಃ ಸಾಪ್ರಸಿದ್ಧಸಾಧ್ಯಕ ತಯ್ಯಾಪರಾಮರ್ಶ ವಿಶೇಷಣ ಸ್ಯಾ ಸಾಧ್ಯವಿಶಿಷ್ಟಕಾನುಮಿತಿತ್ವ
ಮವಚ್ಛೇದಕಮಿತಿ ವಾಚ್ಯಂ ತತ್ಸ್ಥಲೇಯಸ್ಯ ಸಾಧ್ಯಜ್ಞಾನಾತ್ ತದ್ವ್ಯಪರಾಮರ್ಶಾದೇವ ಸಾಧ್ಯಪ್ರಕಾರಕಾನುಮಿತೇರುತ್ಪಾದಾತ್ ತ
ಥಾ ಚ ತತ್ ಜ್ಞಾತೇಃ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷಾನುಮಿತಿ ಮಾತ್ರ ಸಾಧಾರಣ್ಯಮಸ್ತು ಶಾಬ್ದಬೋಧಂ ವಮಿತಿ ಸಾಧಾರಣ್ಯಸ್ಯಾಭಾವಃ ಶಾಬ್ದಬೋಧಂ ಪ್ರತಿ
ಪದಜನ್ಯವಿಶೇಷಣತಾವಚ್ಛೇದಕಪ್ರಕಾರಕ। ತ್ವಯ ನ್ಯವಿಶಿಷ್ಟ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯಾವಗಾಹಿತ್ವಾತ್ ತೇಷು ಕಮಿತಿಂ ಪ್ರತಿ ಚ ಅತಿದೇಶವಾಕ್ಯಾರ್ಥಜ್ಞಾನತ್ವೇನೈವ
ಕಾರ್ಯತ್ವಾದಿ ವಿವಾದ್ಯಂ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷಾನುಮಿತಿ ಸಾಧಾರಣ್ಯಸ್ಯಾಪ್ಯಪಗಮಾದಿತಿ ಚೇನ್ನ ತಥಾಪಿ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷಾದಿ ಚತುಷ್ಟಯಸಾಧಾರಣ್ಯ ಸ್ಯ
ತಸ್ಯಾಭಿಜ್ಞಃ ವಾದಬುದ್ಧಿಂ ಪ್ರತಿ ಬಧ್ಯತಾವಚ್ಛೇದಕ। ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ ಶಾಬ್ದಬೋಧ ಸಾಧ್ಯವೃತ್ತೇ ರವಲೋಕ್ಯತ್ವೇ ಶಿಷ್ಟೇತಿ ಸಾಧಾರಣ್ಯ ಸಂಕರಾಪತ್ತೇ

ಜಾತಿಪಾಲಂ

೨೧ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷಾಗುಣಮಿತಿಮಾತ್ರಸಾಧಾರಣ್ಯಸ್ಯೋಪಚಿತಸ್ಯಾಖಣ್ಡರಸಂಭವಾಸ್ಪದತುಲ್ಯಯುಕ್ತ್ಯಾ ವಿಪರೀತಾಂ ಬಿಜ್ಞಾನಪ್ರತಿಬಂಧಕತಾಂ ವಿಹಾಯಾಂಕ್ಷಯಿ
ಕ್ತ್ಯಾ ಚ ಜಾತಿದುರ್ಗಾವ್ಯರತಾವ್ಯಾಪ್ತಿ ಇಷ್ಟಾ ಬಾಧ್ಯಗ್ರಹಿಯೋಃ। ತತ್ರ ಸ್ವತಂತ್ರಾಃ ವಿಶೇಷಣತಾವಚ್ಛೇದಕಪ್ರಕಾರಕನಿಶ್ಚಯಜನ್ಯತಾವಚ್ಛೇದಕತಾ
ಯೋಃ ಶಾಬ್ದಬೋಧವ್ಯಾವೃತ್ತಂ ಅನುಭವತ್ವಂ ಬಾಧಾದಿಬುದ್ಧಿಪ್ರತಿಬಧ್ಯತಾವಚ್ಛೇದಕತಯಾ ಶಾಬ್ದಬೋಧಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವ್ಯಾವೃತ್ತಂ ಪರೋಕ್ಷತ್ವಂ ಜಾ
ತಿರ್ನ ಘಟಾದೌ ಗೌರವಂ ವಿಶೇಷಣತಾವಚ್ಛೇದಕಪ್ರಕಾರಕನಿಶ್ಚಯಜನ್ಯತಾವಚ್ಛೇದಕಸ್ಯಾನುಭವತ್ವಸ್ಯ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷಸಾಧಾರಣ್ಯೇನ ಕ್ಷಯಿತ್ವಾ ಶಾ
ಬ್ದಬೋಧವೃತ್ತಿತ್ವವದನುಮಿತಿವೃತ್ತಿತ್ವಬಹೂನಾಂ ಜಾತೀನಾಂ ಪರಮಗುಣಮಿತ್ಯಾಸಾಂಕರ್ಯಾಪತ್ತೇಃ ಪರೋಕ್ಷತ್ವಸ್ಯ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷಾವೃತ್ತಿತ್ವಾದಿತಿ ವಾಚ್ಯಂ
ಸಾಂಕರ್ಯಾಪಾರೇಣೋಕ್ತೈವ ವಿಶೇಷಣತಾವಚ್ಛೇದಕಪ್ರಕಾರಕನಿಶ್ಚಯಕಾರ್ಯತಾವಚ್ಛೇದಕ ಸ್ಯಾನುಭವತ್ವಸ್ಯಾಪ್ಯಮಿತಾವಪ್ಯಸ್ತ್ಯಪತ್ತೇ ಮಾನತ್ವ …
ಅನುಭವತ್ವವ್ಯಾಪ್ಯಮೇವ ಪರೋಕ್ಷತ್ವಮಿತಿ ನ ಸಾಂಕರ್ಯಂ ನ ಬಾಧಬುದ್ಧಿಪ್ರತಿಬಧ್ಯತಾವಚ್ಛೇದಕಸ್ಯ ಪರೋಕ್ಷತ್ವಸ್ಯ ಶಾಬ್ದತಾವಚ್ಛೇದಕತ್ವೇನ ಕಥಮನುಭ
ವತ್ವವ್ಯಾಪ್ಯಮಿತಿ ವಾಚ್ಯಂ ಸ್ಮೃತೇರ್ಬಾಧಾದಿಬುದ್ಧ್ಯಪ್ರತಿಬಧ್ಯತ್ವಾತ್ ತಸ್ಯಾಃ ತತ್ಪ್ರತಿಬಧ್ಯತ್ವೇ ಪ್ರತಿಬಧ್ಯತಾವಚ್ಛೇದಕತ್ವೇ ಪರೋಕ್ಷತ್ವೇ ಸಾಂ
ಕರ್ಯಾಪತ್ತ್ಯಾ ಅನುಭವತ್ವಸ್ಯ ಜಾತಿತ್ವಸಂಭವಾತ್ ವಿಶೇಷಣತಾವಚ್ಛೇದಕಪ್ರಕಾರಕನಿಶ್ಚಯಸ್ಯ ಕಾರ್ಯತಾವಚ್ಛೇದಕಗೌರವಾಪತ್ತೇಃ ಪರೋಕ್ಷ
ತ್ವಸ್ಯಾಜಾತಿತ್ವೇ ಬಾಧಬುದ್ಧೇಃ ಪ್ರತಿಬಧ್ಯತಾವಚ್ಛೇದಕಪ್ರತ್ಯಕ್ಷಾನ್ಯತ್ವಶಾಬ್ದಾನ್ಯತ್ವಯೋಃ ಪ್ರವೇಶೇ ಗೌರವಾಪತ್ತೇಃ … ಬಾಧತದ್ವ್ಯಾಪ್ಯಾದಿಬುದ್ಧೇಃ

ಅತಿರಿಕ್ತೆ

ತ್ವೇತ್ರ ತ್ವನ್ಯಷ್ಠಾಸುಮಿತ್ಯಾದಿ ವನ್ಸ್ಯತಿರಷ್ಯಸು ತಾಪದಸ್ಯಾಸು ಭವಿಷ್ಯತ್ತಾಪಲ್ ಸ್ವಲ್ತೆ ರಬಿಬಾಂಧಾದಿ ಮುಕ್ತಿತ್ರತಿಬಿಭ್ಯತ್ವವಾಂ ವಶ್ಯಕಂಯುಷ್ಕೋಂಕ್ಷ ಗಾರವಸ್ಯಪ್ರಾಂ ಮಾಂಗಲಿಕ ತಾಪತ್ ಅಶ್ವಧಾಂ ಪ್ರತಿಬಧ್ಯಪ್ರತಿಬಂಧಕ ಭಾವಕಲ್ಪನಾತ್ ಷ್ಠಾರವ ಭಯಿ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷಾದಾವಪಿತ ದ್ವಿಕಾಂಧಿತ್ವವಿತೋಂ ಪತ್ರಪ್ರಸಂಗಾದಿತಿ ವಾಚ್ಯಂ ಬಾಂಧಮುಕ್ತಿಸ್ವಲ್ತೆರಸು ತಾಪದಾಂಸು ಭವಸ್ಯವಿವಾದಗ್ರಸ್ತ ತಾಪತ್ರ ಜ್ಞಾನ ವರ್ಗ ಪ್ರಮೇಗಾಂ ಭಿರುಗರಿಂ ಪಲಾಂಯುಮಾಂ ಗಾಂಗಾಂಸತ್ವಪಿ ರಜ್ಞಾ ನವರ್ಗ ತಾಪ್ಯ ಭಾವಾಂದಿವಿಶ್ಲೇಷದ ಶರ್ಗಕೇತ ಧಾಂಸ್ವಲ್ತ್ಯುಕ್ತ ಪಾಂದಿತಿ ಪ್ರವೇಶಾಂತ್ ಕದಾಂಬಿದ ಪ್ಯಸು ಭಂ ಪ್ರತ್ಯವ ವಾಂವಿಶೇಷದ ಶರ್ಗರವಿ ರೋಂಧಿ ತ್ರಿ ಸಪ್ರತಿ ವೇಷ್ಟ ಗ್ರಂಥೋಕ್ತ ಪಶ್ಚಾಬಾಂಕ್ರೈರವಾಂ ಖಿಧಾಗಾತ್ ತಸ್ಥಾತಕಾಂ ಪ್ಯಸು ವಿಂತಭಾಂವಿ ರಹಂಸಾಂ ಪಾಂ ಭಾಂವವಿಶಿಷ್ಟಾಸು ಮಿತಿ ಸಾಮಗ್ರಿ ಪ್ರತಿಬಧ್ಯತಾಂ ವಚ್ಛೇದಕಾಸು ಮಿತಿ ಖಿಸ್ವಜ್ಞಾನತ್ವ ಸಾಪ್ಯಬಿವಿ ರಗಮ ಗಾಂವಿರಡಾಂ ಗಾಂಜಾಂತಿ ತಾಪ್ಯವ ತಾಪ್ಯತೆರನ ಮವಸು ಭವತ್ವ ಪ ಶೋಂಕ್ಷತ್ಯಯೋಃ ಸಾಂಕರ್ಯಂ ದುರ್ವಾರ ಮಿತಿ ವಾಚ್ಯಂ ಅಸುಮಿತಿ ಖಿಸ್ವಜ್ಞಾನತ್ವ ಸ್ಯಜಾತಿತ್ವೇ ಅಸು ಭವತ್ವ ಪರೋಕ್ಷತ್ವಂ ತಯೋರು ಭಯೋರಿವ ಜಾತಿ ತಾಪ್ಯಸಂ ಭವೇರವಿಶೇಷಣತಾವಚ್ಛೇದಕ ಪ್ರಕಾರಕ ರತ್ವಯಬಾಂಧಮುಕ್ತಿರು ಭಯೋರವತಾ ಪ್ಯತಾವಚ್ಛೇದಕ ಗಾರವಾಂ ವ ತಾಪ್ಯಗಾರವಾಂ ಭಾಂ ವಸ್ತ್ಯವ ವಿರಗಮಕ ತಾಪದಿತಿ ಪ್ರಾಚುಃ ಇತ್ಯಸು ಭವತ್ವ ಜಾತಿ ಪ್ರಮಾಣಂ ॥ ಜಲತ್ವಜಾಂತಾ ವಾಂಗಾಂ ಭಾವ; ಗಂಗಾದಿಷು ಜಲತ್ವವ ಪಾರಸ್ಯತ್ವೇ ಪಾದಿ ಮತ್ವೈಕ್ಯೋಪವತ್ತೇಃ ಅಕ್ಷ ಪ್ಯಧಿವಾಪ್ಯಪ್ಯತಿರಿಕ್ತೇ ಸ್ನೇಹ ಧಿಃ ಷ್ಠಾಂ ರಭೋಂತ ಪ್ರವ್ಯಪ್ಯಕ್ತಿವಿಶೇಷಾಸ್ತಾ ವದಸು ಭವಿಷ್ಯತಯಾಂ ದುರಪಸ್ತಾವಾಂಃ ತೇ ಪಕ್ಷ್ಯಬಿದ ಪಾಂತ್ಪದ್ಯಂತೆ ಕ್ಷ್ಯಬಿಸ್ಕ್ವ ತ್ಯತ್ರ ಕಿಂಬಿಸ್ಕ್ವಯಾಂ ಮಾಕ್

ము గుగత్వమవస్య సాధ్యయం కృతాం సాధ్యవాద్యవయొ విభిన్నాద్యశత్ర వ్యవృత్తి గా ముత్పత్త్యాపత్తేః తథా వతత్స్వ వశా న్యతా
వఘ్దదకతయాం జలత్వజాతిఖ్యాలాం ఘటవాన్ కగంగా త్వసముత్రత్వ అవాం తరజాత్య వభిన్నాం త్పత్తి యాం మకాదవత్వే
యమిన్నతి వాచ్యం తాద్యశావాంతర జాతిశూన్యానా మఖిబహుతాం ద్యశత్రవ్యవృత్తే గాం నవాచ్య ఖత్తివత్తి న్నైహరదిమత్రద్యత్వే
గతే ఘామొత్పత్తిరత్యాం సాం ద్యతే తత్తవ్యత్తి త్వేగ వాం ద్యః తేతరక సాలంశాకలఘ సాం దాంవత్తి వత్తద్యోర గాంనంఖ వా
వత్తి యత్వః వృత్తి న్నాకయాత్పవత్తేః తద్వ్యక్తి తాప్యవఖ్యన్గ కారణం విరవాదివ వారణం నం ఖవాంత్ గతధాం ఖన్నైహదిగసమవాయి
కాలాం వఖదకతయాం జలత్వజాతిఖ్యత్తి రితి వాచ్యం న్నైహం నమవాయికారణత్వం న్నైహం తాప్యవఖిగ నమవాయికారణత్వం
హం కృతాం వఖదక న్నైహం కన్నైజాం తాప్యవఖిగ నమవాయికారణత్వం వాం గాం ద్యః న్నైహం తాప్యవఖిగ త్వసంధారణ త్వే ...
తా వ ఖాకనకా ద్యతాం వఖదక తాప్యత్ అవయవిన్నైహ దికం ప్రతి అవయవ న్నైహ దేః సావ్యత్రయ సమవేతత్వసం ఖంధేన అనమ
వాయికారణం తయాం అ గ్యత్తేహదిసాం మత్తి విరహాదవన్నైహ దావ్యత్తి వారణం నం ఖవాంత్ అత ఎవ గతరః సా మాంగ్యతాం
జగ్య నతాప్యవఖిన్గం ప్రతిత్త వ్యత్వ న్నైవ నమవాయికారణంతయాం న్నైహం తాప్యదేః న్నైహదిఖగ్యతాం వఖదక న్నైజాంత్యస్యవాం నమ

వాయికారణతావచ్ఛేదకత్వసంగాభావాత్ అసమవాయికారణేవిశేషణేవ అతిప్రసంగభంగాత్ అత్ర జలం జలమితి అను
గతధర్మప్రకారకసమవాయసంబంధసంసర్గకబాధితాంగుణవబలాదేవజలత్వజాతిసిద్ధిః గుణేష్వేవమిత్యమితివ్య
వయుక్తిమాద్యం స్నేహవిశేషగుణగతత్వాభిత్వోక్తత్వాభివరమాంగ సాధారణజలత్వజాతౌ మానాభావాత్ అ
ధస్తాలజతెఅగుణత్రత్వ్యయుబలాజ్జలత్వసిద్ధౌ తదవచ్ఛిన్నంప్రతిసమవాయికారణతావచ్ఛేదకతయైవపరవ
త్తౌత్రిష్ఠః గుణతథాభావసామాన్యతః తావచ్ఛిన్నంప్రతియత్ర వృత్తిత్వైవసమవాయికారణత్వస్యావశ్యకతయాసమవా
కారణంస్వతంత్రవిశేషహేతుత్వసంభావఖ్యతివాద్యం సమవాయికారణస్వవిశేషతత్రాహేతుత్వేసాధర్మ్యతాద్వ
వయవిచ్ఛిత్తిప్రత్యాపత్తేః సామాన్యతో జన్యద్రవ్యత్వావచ్ఛిన్నంప్రతివిలక్షణసంయోగత్వేన అసమవాయికారణ
తయా అసమవాయికారణవిరహేణ అన్యత్రతదనుత్పాదస్య సమవాయేన తద్జలత్వావచ్ఛిన్నంప్రతి వృద్ధివా
దిక్షసంయోగ వ్యవృత్తవిలక్షణసంయోగత్వేన అసమవాయికారణతయాపార్థివాద్యవయవేతద్వ్యుదాసేతత్
త్వాదవిరహాదితివాద్యం జలత్వావచ్ఛిన్నంప్రతి అసమవాయికారణతావచ్ఛేదకతయాసంయోగగతేహేతుత్వే జాత్యసి

ಕಲ್ಪನಾ

೨೩ ಹಿಂಸಿ ಮಪರಾಹ್ಣಂ ನಮ ವಾಯು ಕಾರಣತಾವಚ್ಛೇದಕತಯಾ ಪರಮಾಣುಸಾಧಾರಣ್ಯೇತಿ ಚೇಜ್ಜಲತ್ವಜಾತಿಕಲ್ಪನೇನ ಛಯತ್ರಾ ತ್ರಿಪ್ರತ್ಯಕ್ಷಂ
ಗಪಾರಣಾ ಸಂಭವಾತ್ ಅತಾ ಆತ್ಮಸಂಬಂಧೇನ ಜಲತ್ವೇನ ವಾಯು ಕಾರಣತ್ವಮುಪೇಕ್ಷ್ಯ ಸ್ವವಾಯು ಸಂಬಂಧೇನ ವಿಲಕ್ಷಣ ಸಂಯೋ
೮ ಗತ್ವೇನ ನಮ ವಾಯು ಕಾರಣತಾ ಕಲ್ಪನೇ ವಿಲಘು ಯುಕ್ತಿ ವಾಚ್ಯಂ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷಾ ದಾತ್ಮನ್ಯಜಲತ್ವ ರೂಪತಯಾ ಗೌರವ ರಹಿತ ಪ್ರತ್ಯುತ
ಸಂಯೋಗ ಗರಿಷ್ಠ ಜಾತ್ಯ ಕಲ್ಪನೇ ತದ್ವ್ಯಾಪ್ಯ ವ್ಯವಸ್ಥಾ ದ್ಯೂಕವಿ ಜಾತಿ ಯ್ಯ ಸಂಯೋಗ ಗೋಪ ಧಾಯಕ ತತ್ತದವಯವ ಕ್ರಿಯಾ ವೃತ್ತಿ ಜ ಕೃತಾವ
ಚ್ಛೇದಕ ಗಗನಾದಿ ಸಂಯೋಗ ವ್ಯಾಪ್ಯ ತ್ವಾನಂ ತತ್ರೈ ಜಾತ್ಯ ವತ್ತತ್ ಕ್ರಿಯಾ ವೃತ್ತಿ ತತ್ತದ್ದ್ವಿ ಜಾತ್ಯ ವಶ್ಯಂ ಪ್ರತಿ ಅನಂತ ಕಾರ್ಯ ಕಾರಣ ಭಾವ ಕಲ್ಪ
ನೇ ಕಲ್ಪನಾ ವಶ್ಯಕ ತ್ವೇನ ತತ್ರ ವಗೌರವಾತ್ ಅಪೃಥಕ್ ತಾದೃಶವಿ ಜಾತಿ ಯ್ಯ ಸಂಯೋಗ ಗೋಪ ಧಾಯಕಾವಯವ ಕ್ರಿಯಾ ವೃತ್ತಿ ಭಿನ್ನಾ ದೃಶ ಸಂಯೋ
ಗ ಜನಕ ಕಾರ್ಯಾಂ ಗಗನಾದಿ ವಿಭಕ ಸಂಯೋಗ ಜನಕ ತತ್ ಕ್ರಿಯಾ ವೃತ್ತಿ ಜ ಕೃತಾವಚ್ಛೇದಕ ಜಾತಿ ಮಾದಾಯ ಜನಕತಾವಚ್ಛೇದಕ ಜಾತಿ: ಸಾ
ಕ ರಾಪ್ಯತ್ವ: ಕ್ರಿಯಾ ವೃತ್ತಿ ಜ ಶೇಷ ಸಂಯೋಗ ಗರಿಷ್ಠ ಜನ್ಯತಾವಚ್ಛೇದಕ ಜಾತಿ ಶೇಷ ಕ್ರಿಯಾ ಸಂಯೋಗಯೋ: ಕಾರ್ಯ ಕಾರಣ ಭಾವ ಸ್ಯ ಸ್ವೀಕಾರ್ಯ
ವತ್ವೇನ ತಯಾ ತದ್ವಿಭಾಗ ರಾಪ ಪರವನುವೃತ್ತ ತ್ವಾಪತ್ತೇರ್ಜಲತ್ವಾಪ ಪತ್ತಿ ಸ್ತ್ರಿ ಪ್ರತಿ ನಮ ವಾಯು ಸಂಬಂಧೇ ನಾಂಗ ಜ ಕತ್ರ ವತ್ತ್ಯ ಸ್ವೀಕಾರ್ಯತ್ವ
ವ ಅಸ್ಮತ್ತ ತದನು ವ್ಯಾಪದ ಸಂಭವಕ ವರ ಪರಮಾಣು ಸಾಧಾರಣ್ಯೇತಿ ಚೇಜ್ಜಲತ್ವ ಜಾತಿ ಕಲ್ಪನೇ ನಾರ ತಂ ಮಾಗಾ ಭಾವಸ್ತ್ವ ತಿ [illegible]

ಕಾಂ ಕಾ ವ್ಯಭಿಚಾರಾದಿತಿ ಚೇನ್ನ ಅತಿರಿಕ್ತ ಜಾತಿ ಕಲ್ಪನಾಮಪೇಕ್ಷ್ಯ ಲಾಘವಾತ್ ಜಲತ್ವಾವಚ್ಛಿನ್ನಂ ಪ್ರತಿ ಸಮವಾಯ ಸಂಬಂಧೇನ ಸ್ನೇಹತ್ವೇನ ಕಾರಣ
ಣಾತ್ವಸ್ಯಾವಚ್ಛೇದಕತ್ವಾತ್ ಸಮವಾಯೇನ ವ್ಯತಿರಿಕ್ತ ಜಾತೇರ್ಕಲ್ಪನೇನ ತಸ್ಯಾಲಘುತ್ವಾತ್ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷೇ ಸ್ಪರ್ಶಂ ಜಲತ್ವಮವನವಮವಾಯಿಕಾರಣಂ
ವಚ್ಛೇದಕತಯಾ ಪರಮಾಣುಗ್ರ್ಯಾದಾವಪಿ ಕಾರ್ಯತಾವಚ್ಛೇದಕತ್ವಸಂಭವಾತ್ ಇತ್ಯಾದ್ಯುಕ್ತ ಸ್ನೇಹಕಾರ್ಯತಾವಚ್ಛೇದಕಸಂಭವತಿ
ಸತಿ ಲಾಘವೇ ಕೇತತ್ರಾಪ್ಯಕಾರಣತಾಪೇಕ್ಷಯಾ ಕಾರ್ಯತ್ವ ಕಲ್ಪನಾಗೌರವಯೋಃ ಸ್ನೇಹಸ್ಯ ಕಾರಣತ್ವಮಿತ್ಯಾದ್ಯುಕ್ತ ಜಲತ್ವೈವ ಕಾರ್ಯತ್ವ
ಸಂಭವಾದಿತಿ ಚೇತ್ [illegible]ತ್ರ ಕೇಚಿತ್ ಧೂಮಜನಕತಾವಚ್ಛೇದಕತಯಾ ಧೂಮಜನಕವಹ್ನಿ ವಿಶೇಷಜನಕತಾವಚ್ಛೇದಕತಯಾ ವಾ ಜಲತ್ವ ಜಾ
ತಿ ಸಿದ್ಧಿಃ ಸಂಯೋಗಸಂಬಂಧಾವಚ್ಛಿನ್ನ ಧೂಮನಿಷ್ಠ ಕಾರ್ಯತಾಂ ಪ್ರತಿ ವಹ್ನೇಃ ಕಾರಣತ್ವಂ ಪ್ರತಿ ಸಂಯೋಗ ಸಂಬಂಧೇನ ಜಲಸ್ಯ ಸಹಕಾರಿತ್ವ
ದಿತ್ಯಾಹುಃ [illegible] ತತ್ರ ವಿತಸ್ಯ ಪರಮಾಣು ಸಾಧಾರಣ್ಯಸಿದ್ಧಿಃ ಪರಮಾಣು ಸಂಯೋಗಸ್ಯ ಧೂಮಜನಕತ್ವ ಮಾಂಗಾ ಭಾವಾತ್
ದಿಗಮನಾವಿರಹೋಣ ಸ್ವರ್ಗ ಕಾಂ ವಿಶೇಷ ಸ್ಯ ವೈ ಕೇಯ ಜಾತತ್ವಾ ದ್ವಿತ್ಪ್ರಭೃತಯೋ ಯಾ ಗನ್ಸ್ಯಗ್ನೇಃ ಸಾಂಕರ್ಯತ್ವಂ ಬೋಧ್ಯತೇ ತತ್ರಾಂ ಕೇ ತ್ವಂ
ಅನ್ಯದಾ ಭಕ್ಷ್ಯೋಯ ತಕಾರ್ಯವೃತ್ತಿತ್ವರೂಪ ಪರಮಾಣು ವಿನಾಶೇ ಸಂಯೋಗಾದಿ ವಾರ್ಯ ಪಾಠಂ ವಿನಾ ಸವಪರಮಿತಿ ವಾಚ್ಯ ಪಾರತ್ವಾ ಗಾದ್ಯಕ್ಷಸಿದ್ಧಿಃ
ತತ್ರ ಯಾಗತ್ವಾವಚ್ಛಿನ್ನಂ ಪ್ರತಿ ಜನಕತಾ ವ್ಯಭಿಚಾರಾತ್ ಯಾಗಂ ವಿನಾ ಗಂಗಾಸ್ನಾನಾದಿನಾ ಪತ್ಯಂ ಸ್ವರ್ಗಜನಕ ಜಾತಿಯಸ್ಯ ಸ್ವರ್ಗತ್ವ

ఽకార్యతాం అశ్వమేధత్వేఽకారణతావాంచ్యత్రధవం వై జాత్యైకలవప్తేః కార్యకారణభావాన్త్రపతేంతు ప్యగనత్వసా
ధకాంక్షికరణస్యేఽత్రధమతః కార్యకారణభావగ్రహః ఉత్తరకాలం త్రస్యకరణమనిశ్చాయుఽశ్వైజాత్యకల్పఽమితిప్రాంచః కే
చిత్తు సాధ్యేష్టకత్వం విశ్వధ్వగః సాధ్యవిభావిషయయోయస్యతేఽసవగన్యయోగసాధకం తత్వం అత్రవిశ్వత్వం వావ్యత్వం వా
ప్తిస్త్రయోగవదకార్యవృత్తిత్వరూపం గ్రాహ్యసాబావఖిదకాగ్రహం బిన్నవిశతుం శక్యేత సాధ్యత్వగ్రహ సూంతరకాలం మఽకా
ప్రకారాంతరేణాపి త్వకృతే తదితివదం తి పరిమ యుంశ్యవృత్తిత్వమాత్రం వి స్యగ్ధగనదవత్రధమ గృహ్యతే ఽయేమూం శకదాం తి
రకాలం గృహ్యతే ఽ[illegible]యాం గన్యకారణత్వం వావ్యపారం విరాంఅకోపవన్నమితి కేచిత్; త్రియుత్రి జ్ఞావ్యతిపాం కాథ్యః ప్ర
త్యవర్తిత్వరూపం ఽకారణత్వేడతరవృత్తి వావ్యపారసంహితవావ్య కారణత్వకారణతావచ్ఛేదకరూపేపడంయుం ఽత్యర్థాప్య త్వ
ఽద్విత్యంయుః విధిత్రిత్యయుకేవతేప్యాధకాల[illegible]కారణత్వం వావ్యపారవావ్యమితి వాత్యంవిపక్షే బాధకాభావే [illegible] గాత్రయో
జకతావచ్ఛేదకరూపాంబారగ్రహం సైవవాప్తిఽకల్పఽ ఇంద్రియకారణసావ్యవృత్తి[illegible] ఇంద్రియవావ్యపారకకర్గాణ్యదా

డాదిరవ్యతేంత్రియోర్వ్యాపారః సాపూర్వం ప్రాయశ్చిత్తాన్యథానుపపత్తిరేవ మానమితి వాచ్యం ప్రాయశ్చిత్తనాశ్యం ఫలప్రతిబంధకత్వేవి
తదనుపపత్తేః సంభవాపూర్వప్రాయశ్చిత్తస్య ప్రతిబంధకత్వేతస్యా నాశకం తదంశ్చ తయోస్త్వతి ప్రసంగ ఇతి వాచ్యం ప్రాయశ్చిత్తస్య ధ్వంస
సంబంధేన తాపూర్వత ధ్వంసస్యైవ పాప్రతిబంధకతాపత్ ఏవంచ తస్యాగాదాపవిప్రాయశ్చిత్తాదినః: ప్రంతయో భవతి శుద్ధః స్వరతికేతర
కాదివ్యాపదిష్టక్రియాం ఫలభాక్ భవతీత్యర్థః: అత్రవిస్తృతిర్మూలాది వ్యాపారత్వం దండచక్ర సంయోగాదా చిరధ్వస్త స్వవ్యా
పారస్య కారణత్వం వ్యాపారం వినాకారణత్వమితి యదాపం ధ్వస్తస్య తిరికాభావ్యం వ్యాప్త్యవధారణాత్ యాగస్యేవిర
ధ్వస్తత్వే వ్యాపారకల్పనం నమిరధ్వస్తస్య వ్యాపారకత్వ పృథగన్వయవ్యతిరేకాను వ్యవహిత వ్యాపారకత్వముపాధిరితి వాచ్యం
అసేవ విశేషవ్యాపకత్వాపూర్వ సంస్కార చక్రత్వాత్ కాన్వయవ్యతిరేకయోర్గ్రహే తు మనస్సాపూర్వ సంత్రయో జనకత్వంయో
గేయాయాదివిరధ్వస్తత్వేనతి వ్యాపారవాన్ పూర్వ [illegible] సాధకం కస్యాదితి విపక్షే బాధకాభావే చిరధ్వస్తస్య వ్యాపారకత్వం అత్ర
యజ్ఞచిరధ్వస్తం యత్ కాలాంతరభావి వ్యాపారవత్తేన కత్వాచ్చ కారణత్వమితి సామాన్య వ్యాపృత్తిరత్త అంశాత్ర ఖిధిః [illegible] క్రియ
క సాంతిం త్రియ వ్యాపారకత్వయమః పరమం [illegible] పద్ధిరితి వాచ్యం స్వాలక్షత ఖండప్రవృత్త్య [illegible] లక్షలసంప్ర

జాతివాదః

౨౫

తిత్వవిశిష్టేనేకత్వాభావాత్ పరమాణుసాధారణత్వస్యాపి సత్త్వాత్ తత్త్వాసంభవాత్ స్నేహసామాన్యం జలత్వావచ్ఛిన్నం ప్రతి స్నేహత్వేన
కారణత్వం కిన్తు స్నేహత్వేన తత్ర విశిష్టమణావిశేషోదతిరిక్తజాతిసిద్ధిః స్పష్టమేవేతి చేద్యథా విశిష్టమణావిశ
షః స్నేహాంశే తస్యాంశే వర్ణాభావే కేవలసాధారణ్యాభావాత్ కేవలత్వస్య స్నేహత్వేన కారణత్వసంభవ ఇతి వాచ్యం పూర్వపక్షే
పరమాణుస్వభావే విపర్యయాభావే జలత్వావచ్ఛిన్నావచ్ఛేదకత్వాత్ తథా సతి రసగన్ధాస్పర్శవత్ స్నేహవిమానాభావేన స్నేహత్వేన
విశేషకారణతాసంభవాత్ తద్వృత్త్యాదివచ్ఛిన్నత్వస్యాపి అప్రయోజకత్వేన స్నేహసంభవత్వాత్ అనన్తరోపస్థితస్నేహకల్పనావ
శిష్ట్య జలత్వే జాతికల్పనాయాం ఏవ లఘుత్వాత్ తత్ర బాధితజ్జలత్వం జాతిర్న లావయవవిశేషే కల్ప్యతే తద్వ్యక్తిస్నేహ
స్య సమవాయిత్వాత్ తత్ర విశిష్టగుణవిశేష ఇతి వాచ్యం స్నేహత్వస్య సమవాయి రసగన్ధాసంకీర్ణవ్యభిచారకత్వే జలావయవవిశేష్యవిత తల్ల
కాల్ జన్యతావచ్ఛేదకజలత్వవ్యాప్యజాతిస్వీకారే పత్తేః స్వత్వాంశావయవవిశ్వవిత్తేః దత్వవిశేషాత్ జలసామాన్యం తావదవయవిత్వ
విశేషప్రసక్తాభావజలావయవవిశేష కల్ప్యతే తత్కార్యతావచ్ఛేదకతయా ఇత్యత్ర విశిష్టమణావిశేషవిశేషాభావేన విచారణీయం అవయవి స్నేహత్వాత్
జన్యతావచ్ఛేదకజాతిస్వీకారే పత్తిస్వీకారే విశేషత్వాదివిత్రాసనీతి సమాసః ॥ ఇతి జలత్వజాతిప్రమాణం ॥

ప